

datum / 9. prosinca, 2022.

naručitelj / MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE
UNIJE

naziv dokumenta / **STRATEŠKA STUDIJA ZA PROVEDBU STRATEŠKE PROCJENE
UTJECAJA NA OKOLIŠ OPERATIVNOG PROGRAMA
KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027. I INTEGRIRANOG
TERITORIJALNOG PROGRAMA 2021.-2027. NE-TEHNIČKI
SAŽETAK**

u suradnji s:

Nositelj zahvata:	MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE Miramarska 22, 10000 Zagreb
Zajednica ponuditelja:	DVOKUT ECRO d.o.o. Trnjanska 37, 10000 Zagreb OIKON d.d. Trg senjskih uskoka 1-2, 10000 Zagreb

Naziv projekta:	IZRADA STRATEŠKE STUDIJE ZA PROVEDBU STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027. I INTEGRIRANOG TERITORIJALNOG PROGRAMA 2021.-2027.
Naziv dokumenta:	STRATEŠKA STUDIJA ZA PROVEDBU STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027. I INTEGRIRANOG TERITORIJALNOG PROGRAMA 2021.-2027. NE-TEHNIČKI SAŽETAK
Ugovor/ Narudžbenica:	U105_21
Verzija:	Nakon javne rasprave za Europsku komisiju
Datum:	9. prosinca 2022.
Poslano:	Predstavniku naručitelja

Voditelj izrade: DVOKUT-ECRO d.o.o.	Mario Pokrivač, mag. ing. traff., struč. spec. ing. sec. UVOD, B.11., B.13. <i>Mario Pokrivač</i>
Stručni suradnici (zaposleni voditelji stručnih poslova/ stručnjaci ovlaštenika suglasnosti dodatku): DVOKUT-ECRO d.o.o.	mr.sc. Gordan Golja, mag. ing. cheming. Marijana Bakula, mag. ing. cheming. B.2. <i>Gordan Golja</i> <i>Marijana Bakula</i> Ines Geci, mag. geol., ovl. geol. Tomislav Hriberšek, mag. geol., ovl. geol. B.5.1. <i>Ines Geci</i> <i>Tomislav Hriberšek</i> Daniela Klaić Jančijev, mag. biol. Tajana Uzelac Obradović, mag. biol. Najla Baković, mag. oecol. B.6. <i>Daniela Klaić Jančijev</i> <i>Tajana Uzelac Obradović</i> <i>Najla Baković</i> Ivan Juratek, mag. ing. prosp. arch. Mirjana Meštrić, mag. ing. prosp. arch. Imelda Pavelić Mrakužić, mag. ing. agr., univ. spec. oecoling. mr.sc. Konrad Kiš, mag. ing. silv., ovl.i.š. B.11. <i>Ivan Juratek</i> <i>Mirjana Meštrić</i> <i>Imelda Pavelić Mrakužić</i> <i>Konrad Kiš</i> mr.sc. Ines Rožanić, MBA B.14. <i>Ines Rožanić</i>

	<p>Marta Brkić, mag. ing. prosp. arch dr. sc. Tomi Haramina, mag. phys. et geophys. Igor Anić, mag. ing. geoling., univ. spec. oecoling. D.</p> <p><i>T. Haramina</i> <i>Igor Anić</i></p>
OIKON d.o.o.	<p>Dr. sc. Božica Šorgić, mag. chem. A.1., B.1., C.</p> <p>Dr. sc. Vladimir Kušan, mag. ing. silv. B.8., C., E.</p> <p>Morana Belamarić-Šaravanja, mag. biol., univ. spec. oecoling. B.14.</p> <p>Zoran Poljanec, mag. biol. educ. B.13.</p> <p>Nikolina Bakšić Pavlović, mag. ing. geol., CE B.5.2., B.12, C., E.</p> <p>Ivona Žiža, mag. ing. agr. B.4., C., E.</p> <p><i>Božica Šorgić</i> <i>Vladimir Kušan</i> <i>MBŠaravanja</i> <i>Z Poljanec</i> <i>Nikolina Bakšić Pavlović</i> <i>Ivona Žiža</i></p>
Ostali zaposleni stručni suradnici ovlaštenika: DVOKUT-ECRO d.o.o.	<p>Sven Jambrušić, bacc. ing. evol. sust. Tomislav Harambašić, mag. phys. geophys. B.2.</p> <p>Ema Svirčević, mag. oecol. Antonija Trlaja, mag. ing. prosp. arch. B.6.</p> <p>Simon Petrović, mag. geol. B.5.1.</p> <p>Vanja Karpišek, univ. spec. oecoling. B.11.</p> <p>Tereza Horvat, univ. bacc. oec. B.11.</p> <p><i>Sven Jambrušić</i> <i>Tomislav Harambašić</i> <i>Ema Svirčević</i> <i>Antonija Trlaja</i> <i>Simon Petrović</i> <i>Vanja Karpišek</i> <i>Tereza Horvat</i></p>
OIKON d.o.o.	<p>Andrea Neferanović, mag. ing. silv. B.8., C., E.</p> <p>Nebojša Subanović, mag. phys. et geophys. B.1.</p> <p>dr. sc. Ivan Tekić, mag. geogr. et mag. educ. geogr. B.4., C.</p> <p><i>Andrea Neferanović</i> <i>Nebojša Subanović</i> <i>Ivan Tekić</i></p>

		Lea Petohleb, mag. ing. geol. B.5.2., C.	Lea Petohleb
		Ksenija Hocenski, mag. exp. biol. B.7., C	Ksenija Hocenski
		Blaženka Sopina, M.Sc. B.7., C	B. Sopina
		Jelena Mihalić, mag. ing. prosp. arch. B.3., C.	Jelena Mihalić
Vanjski suradnici:	stručni	Morena Želle, dipl. arheol. i pov. umj. B.10., C.	
		Marko Augustinović, mag. ing. silv. B.9., C.	Marko Augustinović

Glavna ocjena (poglavlje J.)

Voditeljica izrade:	Daniela Klaić-Jančijev, mag. biol.	Daniela Klaić-Jančijev
Stručni suradnici (zaposleni voditelji stručnih poslova/ stručnjaci ovlaštenika – suglasnost u dodatku):	Tajana Uzelac Obradović, mag. biol. mr.sc. Konrad Kiš, mag. ing. silv. Mirjana Meštrić, mag. ing. prosp. arch. Najla Baković, mag. oecol. Ema Svirčević, mag. oecol. dr. sc. Tomi Haramina, mag. phys. et geophys.	Tajana Uzelac Obradović Konrad Kiš Mirjana Meštrić Najla Baković Ema Svirčević T. Haramina

Konzultacije i podaci:	MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE Miramarska 22, 10000 Zagreb	
Direktorica:	Marta Brkić, mag. ing. prosp. arch.	 DOKUT EGRO d.o.o. proizvodnja i istraživanje ZAGREB, Trnjanska 37

SADRŽAJ

UVOD	9
A. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PKK I ITP I ODNOSA S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA, PLANOVIMA I PROGRAMIMA	12
A.1. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PKK I ITP	12
A.1.1. PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021. – 2027.	12
A.1.2. INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM 2021. – 2027.....	13
B. VJEROJATNO ZNAČAJNI UTJECAJI (SEKUNDARNI, KUMULATIVNI, SINERGIJSKI, KRATKOROČNI, SREDNJOROČNI I DUGOROČNI, STALNI I PRIVREMENI, POZITIVNI I NEGATIVNI) NA OKOLIŠ, UKLJUČUJUĆI BIORAZNOLIKOST, STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI, TLO, VODU, MORE, ZRAK, KLIMU, MATERIJALNU IMOVINU, KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, KRAJOBRAZ, UZIMAJUĆI U OBZIR NJIHOVE MEĐUODNOSE	15
B.1. KLIMATSKE PROMJENE	24
B.2. KVALITETA ZRAKA	25
B.3. KRAJOBRAZ	26
B.4. TLO I POLJOPRIVREDA (KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA)	27
B.5. VODE.....	28
B.5.1. PODZEMNE VODE	28
B.5.2. POVRŠINSKE VODE	29
B.6. BIORAZNOLIKOST.....	31
B.7. ZAŠTIĆENA PODRUČJA.....	34
B.8. ŠUME I ŠUMARSTVO.....	36
B.9. DIVLJAČ I LOVSTVO	37
B.10. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA.....	38
B.11. STANOVNIŠTVO	39
B.12. ZDRAVLJE LJUDI	40
B.13. INFRASTRUKTURA.....	43
B.14. GOSPODARENJE OTPADOM	45
B.15. MOGUĆI PREKOGRANIČNI UTJECAJI	47
C. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA UKLJUČUJUĆI MJERE SPRJEČAVANJA, SMANJENJA I UBLAŽAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA PROVEDBE STRATEGIJE, PLANA ILI PROGRAMA NA OKOLIŠ	48
D. KRATKI PRIKAZ RAZLOGA ZA ODABIR RAZMOTRENIH RAZUMNIH ALTERNATIVA, OBRAZLOŽENJE NAJPRIHVATLJIVIJE RAZUMNE ALTERNATIVE PKK I ITP NA OKOLIŠ UKLJUČUJUĆI I NAZNAKU RAZMATRANIH RAZUMNIH ALTERNATIVA I OPIS PROVEDENE	

PROCJENE, UKLJUČUJUĆI I POTEŠKOĆE (PRIMJERICE TEHNIČKE NEDOSTATKE ILI NEDOSTATKE ZNANJA I ISKUSTVA) PRI PRIKUPLJANJU POTREBNIH PODATAKA	71
E. OPIS PREDVIĐENIH MJERA PRAĆENJA	73
F. GLAVNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZAHVATA ZA EKOLOŠKU MREŽU	74

F.1. ZAKLJUČAK.....	74
F.2. PRIJEDLOG MJERA UBLAŽAVANJA NEGATIVNIH UTJECAJA PROVEDBE PKK I ITP NA EKOLOŠKU MREŽU.....	75
F.2.1. KONAČNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI PKK I ITP ZA EKOLOŠKU MREŽU UZ PRIMJENU PREDLOŽENIH MJERA UBLAŽAVANJA	84

TABLICE

Tablica B-1: Sažeti pregled mogućih kumulativnih utjecaja (inicijalna procjena) provedbe PKK na okoliš	18
Tablica B-2: Sažeti pregled mogućih kumulativnih utjecaja (inicijalna procjena) provedbe ITP na okoliš.....	22
Tablica F-1: Prijedlog mjera ublažavanja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže prilikom provedbe specifičnih ciljeva PKK-a	76
Tablica F-2: Prijedlog mjera ublažavanja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže prilikom provedbe specifičnih ciljeva ITP-a.....	82

POPIS KRATICA

BDP - Bruto domaći proizvod

BPP - brdsko-planinsko područje

CaaS – savjetodavne usluge u primjeni IKT (informacijskih i komunikacijskih tehnologija)

CKOM – centar kompetencija

CLC - Corine Land Cover

CZ – civilna zaštita

DESI - Indeks gospodarske i društvene digitalizacije

DHMZ – Državni hidrometeorološki zavod

DIH – „Digital Innovation Hubs“ – Digitalni centri za inovacije

DNSH – „Do Not Significant Harm“ - princip nenanošenja dodatne štete

DZS – Državni zavod za statistiku

eIDAS – „Electronic Identification Authentication and Signature“ - elektronička identifikacijska provjera autentičnosti i potpis

ECINTV – Europski centar za inovacije, napredne tehnologije i razvoj vještina

EDIH – „European Digital Innovation Hubs“ - Europski digitalni inovacijski centri

EE – električna i elektronička (oprema)

EGP – Europski gospodarski prostor

EIHP – Energetski institut Hrvoje Požar

EK – Europska komisija

EM – ekološka mreža

ERTMS – „European Rail Traffic Management System“ – Europski sustav upravljanja željezničkom prometom

ES – ekvivalent stanovnika

ETS (EU) - sustav (Europske unije) za trgovanje emisijama

EU – Europska unija

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

EUNIS – „European Union Nature Information System“ - Informacijski sustav Europske unije o prirodi

EUROSTAT - statistički ured Europske unije

FINA – Financijska agencija

FZOEU - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

FR – funkcionalna regija

GCM – „Global Climate Model“ – globalni klimatski model

GIS – geografski informacijski sustav

HEMS – „Helicopter Emergency. Medical Service“ – Helikopterska hitna medicinska služba

HNB – Hrvatska narodna banka

HZJZ – Hrvatski zavod za javno zdravstvo

IKT – informacijske i komunikacijske tehnologije

IoT – „Internet of Things“ – Internet stvari (povezivanje uređaja putem interneta)

IPCC – „Intergovernmental Panel on Climate Change“ - Međuvladin Panel o promjeni klime

IRI – istraživanje, razvoj i inovacije

ISZO – Informacijski sustav zaštite okoliša

ISZP – Informacijski sustav zaštite prirode

IT – informatička tehnologija

ITP – Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027.

IUCN – „International Union for Conservation of Nature“ - Međunarodna unija za očuvanje prirode

IŽ – Istarska županija

JLP(R)S – jedinica lokalne područne (regionalne) samouprave

JLS – jedinica lokalne samouprave

LULUCF – „Land Use, Land Use Change and Forestry“ - Korištenje zemljišta, promjena korištenja zemljišta i šumarstvo

MINGOR – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

MRRFEU – Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

MSP – Malo i srednje poduzetništvo

MSP – Minsko sumnjiva područja

MU – Međunarodni ugovori

MV – mala vjerojatnost (poplava)

MZOE – Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

NECP – „National energy and climate plan“ - Integrirani nacionalni energetska i klimatski plan

NGA – „Next Generation Access“ – infrastruktura sljedeće generacije

NGO – „Non-Governmental Organization“ – nevladina organizacija

NIAS - Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav

NN – Narodne novine

NU1 – niskouglijični scenarij 1

NU2 – niskouglijični scenarij 2

NUS – nadzorno upravljački sustav

OIE – obnovljivi izvori energije

OP – operativni program

(O)PKK – (Operativni) Program konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.

OPG - obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

P&R – „Park and Ride“ – parkiraj i vozi

PAO – Prioritetni akcijski okvir

PGO – Plan gospodarenja otpadom

POP - područje očuvanja značajno za ptice

POVS - područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove

PP – potpomognuto područje

PPI – potporno-poduzetničke institucije

PPOVS - posebno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove

PPZRP - područje potencijalno značajnih rizika od poplava

PU – Plan upravljanja

PUAP _- Plan upravljanja s akcijskim planom

PUVP – Plan upravljanja vodnim područjima

RH – Republika Hrvatska

SDF – „Standard Data Form“ - standardni obrazac podataka Natura 2000

SE – sjeveroistok

SeP - sustav e-Pristojbe i naplate ostalih javnih davanja

SKVO – standardi kakvoće vodnog okoliša

SL – Službeni list

SMŽ – Sisačko-moslavačka županija

SPRRH - Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

SPUO – strateška procjena utjecaja na okoliš

SV – srednja vjerojatnost (poplava)

ŠGOP – Šumskogospodarska osnova područja

TDU – tijelo državne uprave

TEN-E – „Trans-European Energy Network“ – Transeuropska energetska mreža

TEN-T - Transeuropska mreža prometnica (Trans – European Network – Transport)

TPV – tijela podzemne vode

TRL – „Technology readiness level“ – razina tehnološke spremnosti

UNFCC – „United Nations Framework Convention on Climate Change“ - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime

UNESCO – „United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization“ -- Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu

UTT – ukupna taložna tvar

UTT – ured za transport tehnologije

VHCN – „Very High Capacity Network“ - mreža vrlo velikog kapaciteta

vPOVS - vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

VPZEI – važan projekt od zajedničkog europskog interesa

VV – velika vjerojatnost (poplava)

ZIO – znanstveno-istraživačka organizacija

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

ZIS - zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra

ZP – zaštićeno područje

UVOD

Republika Hrvatska kao država članica Europske unije u novom razdoblju od 2021.-2027. godine, sukladno Odluci o operativnim programima za financijsko razdoblje Europske unije 2021.-2027. u Republici Hrvatskoj i tijelima zaduženima za njihovu pripremu koju je donijela Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 5. studenog 2020. godine, priprema tri (3) operativna programa (OP):

1. Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.
2. Operativni program Učinkovitost i ljudski potencijali 2021.-2027.
3. Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.

Prvi nacrti programskih dokumenata dostavljeni su Europskoj komisiji krajem II. kvartala 2021. godine nakon čega je uslijedila tehnička dorada programskih dokumenata. Europska komisija odobrila je Program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. dana 9. studenoga 2022., a Integrirani teritorijalni program dana 2. prosinca 2022. godine.

Ova strateška procjena odnosi se na izradu Strateške studije za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (u daljnjem tekstu: PKK) i Integriranog teritorijalnog programa (u daljnjem tekstu: ITP) 2021.-2027.

Nositelj izrade PKK i ITP je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU).

MRRFEU također je i tijelo nadležno za provedbu postupka strateške procjene utjecaja PKK i ITP na okoliš (SPUO).

Strateška procjena utjecaja na okoliš Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. provodi se prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) i Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

Strateška procjena utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: postupak SPUO) podrazumijeva izradu Strateške studije utjecaja na okoliš nacrta PKK i ITP i sam postupak strateške procjene utjecaja na okoliš. Strateška studija za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš Operativnog programa Konkurentnosti i kohezije 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. izrađuje se kao stručna podloga za provedbu postupka SPUO. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom PKK i ITP te predlažu mjere zaštite okoliša i program praćenja ovisno o prepoznatim utjecajima.

Prije provođenja postupka SPUO dobiveno je Rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprave za zaštitu prirode (MINGOR UPP) da je za predmetne PKK i ITP potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti PKK i ITP za ekološku mrežu. (KLASA: UP/I-612-07/21-37/60; URBROJ: 517-05-2-3-21-2, Zagreb, 26. veljače 2021.). Rješenjem je ocijenjeno da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje PKK i ITP na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te je stoga

potrebno provesti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu. Postupkom glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu utvrdit će se područja ekološke mreže na koja provedba predmetnih programa može imati značajni negativni utjecaj, utvrdit će se kumulativne i prekogranične utjecaje te propisati mjere ublažavanja značajnih negativnih utjecaja.

Postupak SPUO započeo je 11. ožujka 2021. donošenjem Odluke o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027.20. (KLASA: 910-13/21-01/1; URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-8, Zagreb, 11. ožujka 2021.) u kojoj je određen i redoslijed radnji koje će se provesti u sklopu tog postupka.

Jedna od radnji u ovom postupku bila je određivanje sadržaja strateške studije. Odluka o sadržaju strateške studije donesena je u svibnju 2021. (KLASA: 910-13/21-01/1; URBROJ: 538-03/04-2-1-1/596-21-26, 13. svibnja 2021.).

Sadržaj strateške studije određen je Prilogom I Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) te će uključiti i stavke koje su utvrđene kroz postupak donošenja Odluke o sadržaju strateške studije koju je provelo Nadležno tijelo u postupku strateške procjene utjecaja PKK i ITP na okoliš (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-26 od 13. svibnja 2021.). Strateška studija će sadržavati najmanje sljedeće:

1. Kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva PKK i ITP i odnosa s drugim odgovarajućim strateškim dokumentima, planovima i programima
2. Podatke o postojećem stanju okoliša i mogućem razvoju okoliša bez provedbe PKK i ITP
3. Okolišne značajke područja na koja provedba PKK i ITP može značajno utjecati
4. Postojeće okolišne probleme koji su važni za PKK i ITP, posebno uključujući one koji se odnose na područja posebnog ekološkog značaja, primjerice područja određena u skladu s posebnim propisima o zaštiti prirode
5. Ciljeve zaštite okoliša uspostavljene po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na PKK i ITP, te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade PKK i ITP
6. Vjerojatno značajne utjecaje (sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne i privremene, pozitivne i negativne) na okoliš, uključujući bioraznolikost, stanovništvo i zdravlje ljudi, tlo, vodu, more, zrak, klimu, materijalnu imovinu, kulturno-povijesnu baštinu, krajobraz, uzimajući u obzir njihove međudnose
7. Mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja i ublažavanja nepovoljnih utjecaja provedbe strategije, plana ili programa na okoliš
8. Kratki prikaz razloga za odabir razmotrenih razumnih alternativa, obrazloženje najprihvatljivije razumne alternative PKK i ITP na okoliš uključujući i naznaku razmatranih razumnih alternativa i opis provedene procjene, uključujući i poteškoće (primjerice tehničke nedostatke ili nedostatke znanja i iskustva) pri prikupljanju potrebnih podataka
9. Opis predviđenog mjera praćenja
10. Glavna ocjene prihvatljivosti PKK i ITP za ekološku mrežu koje sa sljedećim podacima:

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

- a) podaci o ekološkoj mreži
 - opis ekološke mreže na koju provedba PKK i ITP može utjecati)
 - kartografski prikaz područja ekološke mreže u odgovarajućem mjerilu sukladno mjerilu kartografskog prikaza PKK i ITP
- b) opis mogućih značajnih utjecaja provedbe PKK i ITP na ekološku mrežu:
 - vjerojatnost, trajanje, učestalost, jačina i kumulativna priroda (procjena rizika) mogućih utjecaja provedbe PKK i ITP na ekološku mrežu
- c) prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PKK i ITP na ekološku mrežu
- d) zaključak
 - konačna ocjena prihvatljivosti PKK i ITP za ekološku mrežu uz primjenu predloženih mjera ublažavanja)

Ne-tehnički sažetak podataka iz podstavaka 1. do 10. Priloga I Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) uključujući sažetak glavne ocjene prihvatljivosti PKK i ITP za ekološku mrežu te naznaku razumnih alternativa.

Ova verzija Strateške studije izrađena je uzimajući u obzir zadnje verzije PKK i ITP (PKK iz studenog 2022. a ITP iz prosinca 2022.) s kojima je usklađena za slanje Europskoj komisiji.

A. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PKK I ITP I ODNOSA S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA, PLANOVIMA I PROGRAMIMA

A.1. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PKK I ITP

A.1.1. PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021. – 2027.

Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. (PKK) obuhvaća aktivnosti iz četiri cilja politike predviđenih u Uredbi (EU) 2021/1058) Europskog Parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu kako slijedi:

- **Cilj politike 1** „Konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalne IKT povezanosti” (PO 1).

U sklopu ovog cilja Programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- razvijanje i poboljšanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti i povećanom primjenom naprednih tehnologija;
- iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća istraživačke organizacije i javna tijela;
- jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i stvaranjem radnih mjesta u MSP-ovima uključujući produktivna ulaganja;
- razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo;
- jačanje digitalne povezanosti

- **Cilj politike 2** „Zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika u tranziciji prema gospodarstvu s nultom stopom emisije ugljika i otporna Europa promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama, i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja i održive urbane mobilnosti”(PO 2).

U sklopu ovog cilja Programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova; promicanje energije iz obnovljivih izvora u skladu s Direktivom o obnovljivoj energiji (EU) 2018/2001 uključujući utvrđene kriterije održivosti;
- razvoj pametnih energetske sustava, mreža i skladištenja izvan TEN-E;
- promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanja rizika i otpornosti na katastrofe, uzimajući u obzir pristupe temeljene na eko-sustavima;
- promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama;
- promicanje prelaska na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo;
- promicanje zaštite i očuvanja prirode, biološke raznolikosti, zelene infrastrukture, uključujući u urbanom okruženju, i smanjenjem svih oblika onečišćenja;
- promicanje održive multimodalne urbane mobilnosti, u sklopu prelaska prema gospodarstvu s nultom stopom emisije ugljika.

- Cilj politike 3 „Povezanija Europa jačanjem mobilnosti ” (PO 3);

U sklopu ovog cilja Programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- razvoj klimatski otporne, inteligentne, sigurne, održive i intermodalne TEN-T mreže;
- razvoj i poboljšanje održive, klimatski otporne, inteligentne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti, uključujući bolji pristup TEN-T mreži i prekograničnoj mobilnosti

- Cilj politike 4 „Europa s istaknutijom socijalnom komponentom i uključiva Europa provedbom Europskog stupa socijalnih prava” (PO 4)

U sklopu ovog cilja Programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- unaprjeđenje djelotvornosti i uključivosti tržišta rada i pristupa kvalitetnom zapošljavanju
- razvojem socijalne infrastrukture i promicanjem socijalne ekonomije;
- poboljšanje jednakog pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja kroz razvoj dostupne infrastrukture, uključujući poticanjem otpornosti za obrazovanje i osposobljavanje na daljinu i on-line putem razvojem infrastrukture;
- promicanje socioekonomskog uključenja marginaliziranih zajednica i skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama, kroz integrirane akcije, uključujući stanovanje i socijalne usluge;
- promicanjem socioekonomske integracije državljana trećih zemalja, uključujući migrante, kroz integrirane akcije, uključujući stanovanje i socijalne usluge;
- osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi i poticanje otpornosti zdravstvenih sustava, uključujući primarnu skrb, i promicanje prelaska s institucionalne skrbi na skrb u obitelji i zajednici;
- unaprjeđenje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključivosti i socijalnoj inovaciji.

A.1.2. INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM 2021. – 2027.

Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. (ITP) obuhvaća aktivnosti iz tri cilja politike (PO1, PO2 i PO5) predviđenih u članku 3 Uredbe Europskog Parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu. Uz već navedeni ciljeve PO1 i PO2 Integrirani teritorijalni program obuhvaća i:

- Cilj politike 5. „Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih tipova područja i lokalnih inicijativa” (PO5)

U sklopu ovog cilja Integriranim teritorijalnim programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima;

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

- poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana područja;

te jedinstveni **posebni cilj** iz članka 2. Prijedloga Uredbe Europskog Parlamenta i Vijeća o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju i to:

- omogućivanje regijama i ljudima da ublaže socijalne i gospodarske učinke te učinke na okoliš koje ima tranzicija prema klimatski neutralnom gospodarstvu.

B. VJEROJATNO ZNAČAJNI UTJECAJI (SEKUNDARNI, KUMULATIVNI, SINERGIJSKI, KRATKOROČNI, SREDNJOROČNI I DUGOROČNI, STALNI I PRIVREMENI, POZITIVNI I NEGATIVNI) NA OKOLIŠ, UKLJUČUJUĆI BIORAZNOLIKOST, STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI, TLO, VODU, MORE, ZRAK, KLIMU, MATERIJALNU IMOVINU, KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, KRAJOBRAZ, UZIMAJUĆI U OBZIR NJIHOVE MEĐUODNOSE

Temeljem rezultata analize postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za svaku sastavnicu okoliša definirali su se okolišni ciljevi na način da budu u skladu s ciljevima strategija, planova i programa RH, kao i s ciljevima međunarodnih konvencija. Prilikom kasnijih koraka procjene mogućih utjecaja razmatrao se utjecaj pojedinih aktivnosti unutar specifičnog cilja PKK i ITP na ostvarenje definiranih okolišnih ciljeva.

Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bio je identifikacija aktivnosti unutar specifičnih ciljeva PKK i ITP čijom provedbom se mogu očekivati značajni utjecaji na okoliš te je ustanovljeno:

- PKK i ITP predviđaju širok raspon aktivnosti unutar različitih sektora i na različitoj razini (izgradnja, rekonstrukcija, modernizacija, priprema, izrada planskih i provedbenih dokumenata, istraživanja, povezivanje sektora gospodarstva i znanosti, poticanje određenih aktivnosti i dr.)
- Svaka aktivnost može imati određeni utjecaj na neku od sastavnica okoliša (većeg ili manjeg značaja ovisno o tipu aktivnosti i njenoj razini te lokaciji)
- Provedbom aktivnosti unutar ciljeva politike (PO2) i (PO3) mogu se očekivati značajniji utjecaji (pozitivni ili negativni) na gotovo sve sastavnice okoliša i zdravlje ljudi
- Provedbom aktivnosti unutar (PO1), (PO4) i (PO5) mogu se očekivati utjecaji (pozitivni ili negativni) uglavnom na stanovništvo i zdravlje ljudi

Obzirom na navedeno, u nastavku su mogući utjecaji na okoliš sagledavani za svaku od pojedinih sastavnica okoliša: klima/ klimatske promjene, kvaliteta zraka, krajobraz, tlo, šume, vode (podzemne, površinske), biološka raznolikost, zaštićene prirodne vrijednosti, kulturno-povijesna baština, stanovništvo kao i zdravlje ljudi. Također, utjecaji su sagledavani i s aspekta mogućih dodatnih pritisaka na okoliš, kao što je infrastruktura, gospodarenje otpadom i buka. Gospodarenje otpadom je sagledavano zasebno, a utjecaj od buke je sagledavan kao dio utjecaja na zdravlje ljudi.

U tablicama u nastavku dan je indikativni pregled mogućih kumulativnih utjecaja provedbe aktivnosti u okviru pojedinih specifičnih ciljeva (tzv. inicijalna procjena). Bitno je naglasiti da se radi o indikativnom pregledu budući da za ovakav tip programa nije moguće sa sigurnošću utvrditi stvarni značaj mogućeg utjecaja. Razlog tome je da PKK i ITP predstavljaju okvir za vrlo širok raspon aktivnosti, te da u ovoj fazi nije moguće predvidjeti koje aktivnosti će uistinu biti i provedene- na kojim lokacijama, u kojem opsegu niti na kojoj razini (izrada projektne dokumentacije, rekonstrukcija, izgradnja). Ova tablica rezultat je ekspertne procjene očekivanih kumulativnih utjecaja provedbe

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

planiranih aktivnosti u opsegu kako je zaključeno na temelju informacija dobivenih kroz konzultacije s MRRFEU i ostalih dionika koji će biti korisnici ovog PKK i ITP. Pojedine oznake u tablici imaju sljedeće značenje:

Oznaka	Obrazloženje
--	Moguć značajan negativan utjecaj
-	Moguć umjereni negativan utjecaj
	Ne očekuje se utjecaj
+	Moguć umjereni pozitivan utjecaj
++	Moguć značajan pozitivan utjecaj

Tijekom inicijalne procjene postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema analizirano je stanje okoliša po pojedinim sastavnicama: klimatske promjene, zrak, krajobraz, tlo i šume, površinske i kopnene vode, biološka raznolikost, zaštićena područja prirode, kulturno-povijesna baština, stanovništvo i zdravlje ljudi, promet, energetika i otpad. Obzirom na širok spektar mogućih aktivnosti, u Strateškoj studiji bilo je potrebno obraditi sve gore navedene sastavnice okoliša ali u različitom obimu. Značaj se dao stanovništvu budući da je prepoznato da gotovo sve aktivnosti na neki način mogu utjecati bilo kroz zapošljavanje, obrazovnu strukturu, informatičku pismenost, socijalni element, ali i na zdravlje ljudi. Većina mogućih utjecaja provedbe PKK-a i ITP-a vezana je za ulaganja u (PO2) i (PO3) te je s naglaskom na ove aktivnosti izvršena analiza postojećeg stanja i problema vezanih uz navedene sektore.

Provedenom procjenom mogućih utjecaja zaključeno je da se provedbom većine aktivnosti očekuju pozitivni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša. Negativni utjecaji mogu se očekivati provođenjem aktivnosti vezane za upravljanje rizicima, ali tek u fazi izgradnje infrastrukture za zaštitu od prirodnih katastrofa i to na krajobraz, podzemne vode i biološku raznolikost. Aktivnosti vezane uz gospodarenje otpadom u konačnici će uglavnom imati pozitivan utjecaj budući da će se smanjiti pritisak na onečišćenje voda i tla, a zatim indirektno i na ostale dijelove okoliša.

Negativan utjecaj najviše se može očekivati provedbom aktivnosti unutar (PO3) obzirom da se unutar nje planiraju aktivnosti vezane za izgradnju cesta, dogradnju i poboljšanje željezničke mreže te unutarnjih vodnih putova. Negativni utjecaji su mogu očekivati na krajobraz, fragmentaciju staništa i poljoprivrednih površina, kulturnu baštinu, potencijalno na zaštićena područja.

Provedbom aktivnosti predviđenih PKK-om i ITP-om doći će do stvaranja potencijalno velikih količina otpada, prvenstveno građevnog otpada nastalog tijekom izgradnje i rekonstrukcije, ali i pojavom većih količina iskopa s onečišćenih lokacija, mulja iz UPOV-a kao i EE otpada. Obzirom na postojeće probleme u sektoru gospodarenja otpadom bitno je osigurati adekvatno gospodarenje novonastalim

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

količinama otpada od predviđenih aktivnosti. PKK-om se predviđaju i ulaganja u sektor gospodarenja otpadom čime bi se moglo doprinijeti stvaranju preduvjeta za adekvatno zbrinjavanje novonastalih količina otpada.

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

Tablica B-1: Sažeti pregled mogućih kumulativnih utjecaja (inicijalna procjena) provedbe PKK na okoliš

		Prilagodba klimatskim promjenama Ublažavanje klimatskih promjena	Kvaliteta zraka	Krajobraz	Tlo i poljoprivreda	Šume i šumarstvo	Divljač i lovstvo	Površinske vode	Podzemne vode	Biološka raznolikost	Zaštićena područja	Kulturno-povijesna baština	Stanovništvo	Zdravlje ljudi	Infrastruktura	Gospodarenje otpadom
CILJ POLITIKE: (PO1) KONKURENTNIJA I PAMETNIJA EUROPA PROMICANJEM INOVATIVNE I PAMETNE GOSPODARSKE PREOBRAZBE TE REGIONALNE POVEZANOSTI IKT-A																
Prioritet: Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju																
1.i.	Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenom naprednih tehnologija		+			++	+						+			
1.ii.	Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća, istraživačke organizacije i tijela javne vlasti												++			
1.iii.	Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	+	+		+	+	+	+		+	-	+	-	+	++	+
1.iv.	Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo					+		+					+			
Prioritet: Jačanje digitalne povezivosti																
1.v.	Jačanje digitalne povezivosti									-	+	-	+	+		
CILJ POLITIKE: (PO2) ZELENJA, OTPORNA EUROPA S NISKOM RAZINOM EMISIJA UGLJIKA KOJA PRELAZI NA GOSPODARSTVO S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA UGLJIKA PROMICANJEM PRIJELAZA NA ČISTU I PRAVEDNU ENERGIJU, ZELENIH I PLAVIH ULAGANJA, KRUŽNOGA GOSPODARSTVA, UBLAŽAVANJA KLIMATSKIH PROMJENA I PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA, SPRJEČAVANJA RIZIKA I UPRAVLJANJA RIZICIMA TE ODRŽIVE GRADSKJE MOBILNOSTI																
Prioritet: Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa																
2.i.	Promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova	+	+	+	+	++	+	+		+	+	++	+	+		+

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

		Prilagodba klimatskim promjenama	Ublažavanje klimatskih promjena	Kvaliteta zraka	Krajobraz	Tlo i poljoprivreda	Šume i šumarstvo	Divljač i lovstvo	Površinske vode	Podzemne vode	Bioška raznolikost	Zaštićena područja	Kulturno-povijesna baština	Stanovništvo	Zdravlje ljudi	Infrastruktura	Gospodarenje otpadom
2. ii.	Promicanje obnovljive energije u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, uključujući kriterije održivosti utvrđene u njoj	+	+			-	-	+	-		+	-	+	+	+	++	+
2. iii.	Razvoj pametnih energetske sustava, mreža i skladištenja izvan transeuropske energetske mreže (TEN-E)	+	+		-	-	-	+	-		-	+	-	-		++	-
2. iv.	Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima	+	+			++	-	++	-	++	+	-	+	+	+		-
2. v.	Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama		+			-	+	-	+	++	++	+	-	+	-	++	++
2. vi.	Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo	+	+		+	++	+	+	+	++	+	-	+		++	++	++
2. vii.	Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenjem svih oblika onečišćenja	+	+		++	++	++	++	+	-	++	+	+	+	+		
Prioritet: Razvoj održive intermodalne urbane mobilnosti, kao dio prijelaza na niskougljično gospodarstvo																	
2. viii.	Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	+	+		-		-		-		-	+	-	++	++	++	-
CILJ POLITIKE: (PO3) POVEZANJA EUROPA JAČANJEM MOBILNOSTI																	
Prioritet: Razvoj održive, pametne i sigurne mobilnosti																	

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

		Prilagodba klimatskim promjenama	Ublažavanje klimatskih promjena	Kvaliteta zraka	Krajobraz	Tlo i poljoprivreda	Šume i šumarstvo	Divljač i lovstvo	Površinske vode	Podzemne vode	Biološka raznolikost	Zaštićena područja	Kulturno-povijesna baština	Stanovništvo	Zdravlje ljudi	Infrastruktura	Gospodarenje otpadom
3.i.	Razvoj pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
3.ii.	Razvoj i jačanje održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, među ostalim i poboljšanjem pristupa mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	++	+	++	-
CILJ POLITIKE: (PO4) UKLJUČIVIA EUropa S ISTAKNUTIJOm SOCIJALNOM KOMPONENTOM PROVEDBOM EUROPSKOG STUPA SOCIJALNIH PRAVA																	
Prioritet: Jačanje zdravstvenog sustava; promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja																	
4.ii.	Poboljšanje jednakog pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja kroz razvoj pristupačne infrastrukture, među ostalim i jačanjem otpornosti obrazovanja i osposobljavanja na daljinu i na internetu								-		-		-	++			
4.iii.	Promicanje socioekonomske uključenosti marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama, kroz integrirana djelovanja, uključujući stanovanje i socijalne usluge								-		-		-	++			
4.v.	Osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi i poticanjem otpornosti zdravstvenih sustava, uključujući primarnu skrb, te promicanjem prijelaza s institucionalne skrbi na skrb unutar obitelji i zajednice		+						-				-	++			

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

		Prilagodba klimatskim promjenama Ublažavanje klimatskih promjena	Kvaliteta zraka	Krajobraz	Tlo i poljoprivreda	Šume i šumarstvo	Divljač i lovstvo	Površinske vode	Podzemne vode	Biološka raznolikost	Zaštićena područja	Kulturno-povijesna baština	Stanovništvo	Zdravlje ljudi	Infrastruktura	Gospodarenje otpadom
4.vi.	Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama	+			+			-		-	+	++	++	++		-

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

Tablica B-2: Sažeti pregled mogućih kumulativnih utjecaja (inicijalna procjena) provedbe ITP na okoliš

		Prilagodba klimatskim promjenama	Ublažavanje klimatskih	Kvaliteta zraka	Krajobraz	Tlo i poljoprivreda	Šume i šumarstvo	Divljač i lovstvo	Površinske vode	Podzemne vode	Biološka raznolikost	Zaštićena područja	Kulturno-povijesna baština	Stanovništvo	Zdravije ljudi	Infrastruktura	Gospodarenje otpadom
CILJ POLITIKE: (PO1) KONKURENTNIJA I PAMETNIJA EUROPA PROMICANJEM INOVATIVNE I PAMETNE GOSPODARSKE PREOBRAZBE TE REGIONALNE POVEZANOSTI IKT-A																	
Prioritet: Industrijska tranzicija Hrvatskih regija																	
1.i.	Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenom naprednih tehnologija										-		-	+			
1.iii.	Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	+				+	+		+		-		-	++	+		
1.iv.	Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo								+					+			
CILJ POLITIKE: (PO2) Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija ugljika koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prijelaza na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprječavanja rizika i upravljanja rizicima te održive gradske mobilnosti																	
Prioritet: Jačanje zelenog, čistog, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima																	
2.viii.	Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	+	+		-		-		-		-		-	++	++	++	-
CILJ POLITIKE: (PO5) Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa																	
Prioritet: Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i zelenih otoka																	

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

		Prilagodba klimatskim promjenama	Ublažavanje klimatskih	Kvaliteta zraka	Krajobraz	Tlo i poljoprivreda	Šume i šumarstvo	Divljač i lovstvo	Površinske vode	Podzemne vode	Biološka raznolikost	Zaštićena područja	Kulturno-povijesna baština	Stanovništvo	Zdravlje ljudi	Infrastruktura	Gospodarenje otpadom		
5.i.	Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima;		+		+	- +	+		-		+	-	++	++	++	+	-		
5.ii.	Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana.		+		+	+	+	+	-		+	-	++	++	++	+	-		
CILJ POLITIKE:																			
Prioritet: Pravedna tranzicija																			
	Omogućivanje regijama i ljudima da ublaže socijalne i ekonomske učinke te učinke na zapošljavanje i okoliš koje ima tranzicija prema energetske i klimatske ciljevima Unije za 2030. i klimatski neutralnom gospodarstvu do 2050., na temelju Pariškog sporazuma	++	+		+	+	+	- +	- +	-	+	-	+	-	++	+	+	++	-

B.1. KLIMATSKE PROMJENE

Globalna promjena klime danas je jedan od najvećih izazova. Potreba djelovanja na ublažavanju klimatskih promjena prepoznata je na globalnoj razini posebno donošenjem Pariškog sporazuma o zadržavanju porasta temperature do najviše 2 °C, te s dodatnim naporima za zadržavanje temperature unutar 1,5 °C. I Republika Hrvatska je kroz Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) te dva važna strateška dokumenta, Strategiju niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21) i Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine definirala okvir za postizanje ciljeva smanjenja emisije stakleničkih plinova i sprječavanja porasta koncentracije istih u atmosferi i posljedično ograničenja globalnog porasta temperature.

Prema provedenim klimatskim modeliranjima i scenariju RCP4.5 koji procjenjuje umjeren porast koncentracija stakleničkih plinova do kraja 21. stoljeća u čitavoj Hrvatskoj očekuje se u budućnosti porast srednje temperature zraka u svim sezonama. U razdoblju 2011.-2040. taj bi porast mogao biti od 0.7 do 1.4 °C; najveći u zimi i u ljeto, a nešto manji u proljeće. Najveći porast temperature očekuje se u primorskim dijelovima Hrvatske. Do 2070. najveći porast srednje temperature zraka, do 2.2 °C, očekuje se u priobalnom dijelu u ljeto i jesen, a nešto manji porast očekuje se u kontinentalnim krajevima u zimi i proljeće. Slično srednjoj dnevnoj temperaturi očekuje se porast srednje maksimalne i srednje minimalne temperature. Do 2040. najveći porast bi za maksimalnu temperaturu iznosio do 1.5 °C, a za minimalnu temperaturu do 1.4 °C; do 2070. projicirani porast maksimalne temperature bio bi 2.2 °C, a minimalne do 2.4 °C.

Očekivane buduće promjene u ukupnoj količini oborine nisu jednoznačne kao za temperaturu. U razdoblju 2011.-2040. očekuje se manji porast količine oborine u zimi i u većem dijelu Hrvatske u proljeće, dok bi u ljeto i jesen prevladavalo smanjenje količine oborine. Ove promjene u budućoj klimi bile bi između 5 i 10% (u odnosu na referentno razdoblje), tako da ne bi imale značajniji utjecaj na godišnje prosjeke ukupne količine oborine. Do 2070. očekuje se daljnje smanjenje ukupne količine oborine u svim sezonama osim u zimi, a najveće smanjenje bilo bi do 15%.

Prioriteti i ciljevi PKK i ITP definirali su niz aktivnosti koje će rezultirati smanjenjem emisija stakleničkih plinova posebno prioritet *Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa* te prioritet *Pravedna tranzicija* koji ima za cilj smanjiti emisije stakleničkih plinova upravo iz najvećih izvora ETS sektora. Međutim, isto tako, ulaganja u vodno gospodarstvo, razvoj gospodarstva i poduzetništva, prometnu infrastrukturu rezultirat će velikim infrastrukturnim projektima koji mogu predstavljati nove izvore emisija stakleničkih plinova. Za takve projekte potrebno je prilikom razvoja projektne dokumentacije provesti analizu mogućih utjecaja projekta na klimatske promjene i po potrebi definirati mjere kojima će se postići klimatska neutralnost odnosno postavljeni ciljevi smanjenja emisija do 2030. i 2050. godine prema Tehničkim smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.–2027. (2021/C 373/01) Europske komisije.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) prepoznala je niz sektora koji su osjetljivi na očekivane klimatske promjene te definirala prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama koje će osigurati smanjenje ranjivosti i jačanje otpornosti na klimatske promjene.

PKK predviđa ulaganja u smanjenje utjecaja i jačanje otpornosti na klimatske promjene posebno kroz specifične ciljeve 2 (iv) *promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima*; 2 (v) *promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama* koji uključuje aktivnosti poput ulaganja u vodno gospodarstvo (sustave javne odvodnje, sustave vodoopskrbe...), 2 (vii) *jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja*; 3 (ii) *razvoj i jačanje održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, među ostalim i poboljšanje pristupa mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti* čime s postižu ciljevi Strategije prilagodbe klimatskim promjenama. Kroz specifični cilj 4.vi. *Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama* (tradicionalni turizam, diverzifikaciju turističke ponude) predviđene su upravo one aktivnosti kojima će se osigurati povećanje otpornosti u ranjivim sektorima vodnog gospodarstva, turizma, urbanih sredina, šumarstva i sl. Bez obzira na to, na projektnoj razini bit će potrebno detaljno procijeniti ranjivost pojedinog projekta te propisati specifične mjere jačanja otpornosti i prilagodbe klimatskim promjenama.

B.2. KVALITETA ZRAKA

Kvaliteta zraka na području RH većinom je zadovoljavajuća, I kategorije kvalitete zraka. Zabilježena su značajna prekoračenja s obzirom na lebdeće čestice, dušikove okside i prizemni ozon. S obzirom na postojeće stanje kvalitete zraka i prepoznate probleme određeni su sljedeći okolišni ciljevi:

- Z-1 Zadržati postojeću kvalitetu zraka na područjima I kategorije kvalitete zraka
- Z-2 Poboljšati kvalitetu zraka na područjima II kategorije kvalitete zraka
- Z-3 Uspostavljati nove i unaprjeđivati postojeće postaje za praćenje kvalitete zraka s ciljem stalnog poboljšanja kvalitete podataka u pogledu njihove cjelovitosti, točnosti, dosljednosti, transparentnosti, usporedivosti i razmjene informacija

Ciljevi politike koji bi mogli imati utjecaje na kvalitetu zraka prepoznati su unutar prioritetne osi 2. Provedbom aktivnosti na jačanju zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja, ne očekuju se nepovoljni utjecaji na okolišne ciljeve zaštite zraka budući da se radi o aktivnostima koje nemaju emisije onečišćujućih tvari u zrak ili su emisije premale da bi značajno doprinijele smanjenju kvalitete zraka. Aktivnosti kao što su uspostava novih, unaprjeđenje i povezivanje baza podataka, ulaganje u razvoj koncepta pametnih gradova, izgradnja i značajna nadogradnja zelene infrastrukture, sanacija brownfield područja te revitalizacija istih u kulturnu, sportsku, društvenu, obrazovnu, turističku ili gospodarsku namjenu pozitivno će se utjecati na smanjenje onečišćenja zraka budući da se radi o

aktivnostima koje nemaju emisije onečišćujućih tvari u zrak ili su emisije premale da bi značajno doprinijele smanjenju kvalitete zraka. Provedba nekih od aktivnosti zahtijevat će izgradnju, rekonstrukciju te ostale građevinske radove koji mogu lokalno i kratkotrajno imati negativne utjecaje na kvalitetu zraka te su oni procijenjeni kao neznčajni na strateškoj razini procjene utjecaja. Kod ostalih prioritetnih osi predviđene su aktivnosti koje nemaju emisije onečišćujućih tvari u zrak ili su emisije premale da bi značajno doprinijele smanjenju kvalitete zraka. Provedba nekih od aktivnosti zahtijevat će izgradnju, rekonstrukciju te ostale građevinske radove koji mogu lokalno i kratkotrajno imati negativne utjecaje na kvalitetu zraka te su oni procijenjeni kao neznčajni na strateškoj razini procjene utjecaja.

B.3. KRAJOBRAZ

Krajobrazna regionalizacija Hrvatske (Bralić I., 1995.). donosi podjelu teritorija RH na tri osnovne prirodno-geografske regije – Panonsku, Gorsku i Jadransku Hrvatsku. S obzirom na to da nije izrađena krajobrazna osnova na nacionalnoj razini (kao temeljni instrument zaštite, očuvanja i planiranja krajobraza), ne postoji ni cjelovita baza podataka o vrijednim krajobraznim strukturama te potencijalnim razvojnim pritiscima na krajobraz. Međutim, Strategija prostornog razvoja RH (2017.) donosi osnovne probleme u razmatranju problematike u vezi s krajobrazom na razini cijele države, a ističe problem reguliranja zaštite samo krajobraza koji imaju nisu unutar jednu od kategorija zaštićenih područja po posebnim propisima. Strategija navodi glavne negativne pritiske na krajobraz: širenje građevinskih područja gradova, nezakonita gradnja i nedovoljna briga o zaštiti vizura u obalnom području i na otocima koja je devastirala ambijentalne vrijednosti nekih lokaliteta. Zbog svega navedenog pritisci na krajobraz su veliki, a može se očekivati da će biti i veći. Prije svega to se odnosi na: širenje većih gradova u njihovu okolicu, odumiranje malih gradova i ruralnih područja, formiranje novih turističkih područja, velike infrastrukturne zahvate te izgradnju elektrana iz obnovljivih izvora energije.

S obzirom na postojeće stanje i prepoznate probleme degradacije krajobraza, a u skladu sa ciljevima Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17) i Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17) određen je sljedeći okolišni cilj:

- K-1 Smanjiti direktne pritiske na krajobraz te očuvati i osigurati daljnju zaštitu karakterističnih i vrijednih krajobraza i krajobraznih cjelina na području RH

Identifikacijom aktivnosti provedbom kojih su mogući utjecaji na okoliš ustanovljeno je da se provođenjem aktivnosti unutar prioritetnih ciljeva PO1 i PO4 Programa konkurentnost i kohezija te svih prioritetnih ciljeva Integriranog teritorijalnog programa ne očekuju značajni negativni utjecaji na krajobraz.

Većina specifičnih ciljeva PKK i ITP nije direktno povezana s krajobrazom te se provedbom predviđenih aktivnosti ne očekuje značajan negativan utjecaj na iste. No, provedba određenih aktivnosti (izgradnja infrastrukture: turističke, prometne, vodoopskrba, odvodnja i dr.) može

rezultirati povećanim pritiskom na krajobraz u pogledu promjene fizičke strukture krajobraz, a time i negativne promjene na vizualno doživljajne karakteristike prostora.

S druge strane, provedba PKK i ITP može imati i pozitivan utjecaj na krajobraz s više aspekata. Prvenstveno povećanjem zelenih površina, sanacijom i revitalizacijom degradiranih krajobraz i sprečavanjem nekontrolirane gradnje. Nadalje, izgradnjom nove infrastrukture (za gospodarenje otpadom) povećava se šansa za smanjenjem ilegalnih odlagališta otpada, a sanacijom područja onečišćenih otpadom će se direktno smanjiti pritisak na krajobraz, što je dugoročan i pozitivan utjecaj.

B.4. TLO I POLJOPRIVREDA (KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA)

Prema postojećem stanju i prepoznatim problemima kod tla i poljoprivrede u RH, a u skladu s ciljevima Strategije poljoprivrede do 2030. godine, određeni su sljedeći okolišni ciljevi:

- TP-1 – Povećavati produktivnost i konkurentnost poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj putem poticanja pametnih i zelenih ruralnih gospodarstava koja ostavljaju minimalan ekološki otisak
- TP-2 – Održivo upravljati tlom kao vrijednim prirodnim resursom i razvijati sustav praćenja njegove kvalitete i onečišćenja

Analiza aktivnosti koje bi se provele u sklopu PKK i ITP ukazuje kako velik dio njih nije direktno vezan za poljoprivredu i tlo, međutim posrednim putem na njih mogu imati pozitivan i negativan učinak.

U sklopu prioritetnog cilja PO1 Programa konkurentnosti i kohezije moguć je umjeren pozitivan utjecaj provođenjem aktivnosti specifičnog cilja 1.iii *Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja* putem kojih je predviđeno i dodatno ulaganje u poduzeća koja usvajaju princip zelene tranzicije. Poticanjem zelene tranzicije kod manjih poljoprivrednih poduzeća može se pozitivno odraziti ne samo na proces prerađivanja poljoprivrednih proizvoda već i kod njihovog uzgoja jer će se težiti usklađivanju proizvodnih praksi s definiranim ekološkim standardima.

U sklopu prioritetnog cilja PO2 ukupno je sedam specifičnih ciljeva koji mogu imati utjecaj na poljoprivredu i tlo. Aktivnosti u okviru specifičnog cilja 2.i *Promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova* pozitivno će se odraziti na ekološki otisak manjih poljoprivrednih poduzeća zbog planiranih ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti u gospodarstvu. U okviru specifičnog cilja 2.iv *Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima* pozitivan utjecaj na tlo imat će aktivnosti ulaganja u infrastrukturu za smanjenje rizika od poplava, razminiranja minski sumnjivih područja u RH i ulaganje u kapacitete upravljanja katastrofama. Planirane aktivnosti usmjerene na jačanje sustava praćenja klimatskih promjena i prilagodbe na njih pozitivno će utjecati na poljoprivredu. U okviru cilja 2.v *Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama* pozitivan utjecaj na tlo i poljoprivredu očekuje se zbog ulaganja u sustave odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Izrazito pozitivan utjecaj predviđa se u sklopu

specifičnog cilja 2.vi *Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo* zbog uvođenja digitalizacije koja bi se odrazila na transparentnost podataka o emisijama onečišćujućih tvari u zrak i izgradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom te provođenje programa sprječavanja nastanka otpada. Također je pozitivan utjecaj u sklopu specifičnog cilja 2.vii. *Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenjem svih oblika onečišćenja* kojim bi se uspostavio monitoring stanja prirode u RH, a mjerama predviđenim za poboljšanje kvalitete zraka spriječilo onečišćenje tla atmosferilijama. Negativni utjecaj specifičnih ciljeva unutar prioritetnog cilja PO2 odnose se na pozicioniranje predviđene infrastrukture koja ima potencijal fragmentirati zemljišta i dovesti do njihovog zauzeća, odnosno prenamjene.

Unutar prioritetnog cilja PO3 negativan utjecaj se očekuje u sklopu specifičnih ciljeva 3.i *Razvoj pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene* i 3.ii. *Razvoj i jačanje održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, među ostalim i poboljšanjem pristupa mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti* zbog moguće fragmentacije ili zauzeća osobito vrijednog obradivog (P1) poljoprivrednog zemljišta i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta (dalje u tekstu: P1 i P2 zemljišta).

Unutar prioritetnog cilja PO4 specifičan cilj 4.vi. *Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama* može imati umjeren pozitivan utjecaj na poljoprivredu i tlo uslijed stvaranja uvjeta za održavanje postojeće poljoprivredne proizvodnje i privođenja poljoprivrednoj namjeni napuštenih poljoprivrednih zemljišta u sklopu poticanja razvoja ruralnog turizma.

U sklopu Integriranog teritorijalnog programa pozitivni utjecaji očekuju se u domeni povećanja ulaganja u lokalnu proizvodnju što u ruralnim prostorima može dovesti do održavanja postojeće poljoprivredne proizvodnje i reaktivacije iskorištavanja zapuštenih i obraslih zemljišta. Navedeni pozitivni utjecaji očekuju se u sklopu specifičnih ciljeva 1.iii *Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja* iU okviru specifičnog cilja 5.i *Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima* aktivnosti modernizacije postojećih cesta niže razine kao i sanacija onečišćenih i napuštenih zemljišta također će pozitivno na tlo i poljoprivredu, odnosno korištenje zemljišta zbog obnove sustava odvodnje oborina s prometnica, odnosno sanacije brownfield područja.

Kao i kod provedbe PKK, negativni utjecaj specifičnih ciljeva unutar prioritetnih ciljeva ITP-a odnose se isključivo na pozicioniranje infrastrukture koja ima potencijal fragmentirati zemljišta i dovesti do njihovog zauzeća, odnosno prenamjene.

B.5. VODE

B.5.1. PODZEMNE VODE

Prema Zakonu o vodama, ciljevi upravljanja vodama, koji se mogu primijeniti na podzemne vode su:

- V-1 Osigurati dovoljne količine zdravstveno ispravne vode za ljudsku potrošnju radi zaštite zdravlja ljudi
- V-2 Osigurati potrebne količine vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske i osobne potrebe
- V-3 Postići i očuvati dobro stanje voda radi zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite njihove imovine, zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava

Analizom aktivnosti koje su predviđene Integralnim teritorijalnim planom 2021. - 2027. (ITP) te Programom konkurentnosti i kohezije 2021. – 2027. (PKK) prepoznate su sljedeći specifični ciljevi koji će imati utjecaje na stanje podzemne vode:

2. v. Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama (PKK i ITP)

2. vi. Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo (PKK)

Specifičnim ciljem 2. vi. Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo predviđeno je, između ostalog i sanacija područja onečišćenih otpadom definiranih budućim Planom gospodarenja otpadom RH 2023.-2028. i Planom zatvaranja odlagališta što predstavlja izrazito pozitivan utjecaj na stanje podzemnih voda, prvenstveno sanacije izvora onečišćenja podzemnih voda. Sanacija direktno pridonosi cilju V3 koji je definiran Zakonom o vodama.

B.5.2. POVRŠINSKE VODE

Na području Republike Hrvatske 42 % vodnih tijela rijeka je u vrlo dobrom i dobrom, 19 % u umjerenom te 39 % u lošem i vrlo lošem ekološkom stanju. Mjereno duljinom, 66 % vodnih tijela rijeka je u umjerenom, lošem i vrlo lošem ekološkom stanju. Ekološko stanje vodnih tijela jezera je sljedeće: 46 % vrlo dobro i dobro, 14 % umjereno te 40 % loše i vrlo loše.

Ocjena kemijskog stanja rijeka temelji se na rezultatima monitoringa prioritarnih tvari u rijekama u vodenom stupcu. Oko 8 % vodnih tijela rijeka ne zadovoljava propisane standarde kakvoće okoliša. Mjereno duljinom, to je nešto više od 9 % duljine svih rijeka većih od 10 km². Najčešće se radi o onečišćenju metalima i njihovim spojevima. Niti za jedno jezero nije određeno prekoračenje dozvoljenih koncentracija prioritarnih tvari prema čemu su sva jezera u dobrom kemijskom stanju.

Ukupno stanje vodnih tijela u području prijelaznih voda je u 28 % slučajeva ocijenjeno kao dobro, u 64 % slučajeva kao umjereno te u 4 % slučajeva kao loše, odnosno vrlo loše, što bi prema površini iznosilo 33,3 % kao dobro, 46,7 % kao umjereno, 16,7 % kao loše i 3,3 % kao vrlo loše. Ukupno stanje u području priobalnih voda bilo je nešto bolje tj. u 53,9 % slučajeva kao dobro, u 42,3 % slučajeva kao umjereno te u 3,9 % slučajeva kao vrlo loše, što bi prema površini iznosilo 81,6 % kao dobro, 18,3 % kao umjereno i 0,04 % kao vrlo loše.

Na Vodnom području rijeke Dunav izdvojeno je 20 grupiranih tijela podzemnih voda (TPV), dok je na Jadranskom vodnom području izdvojeno njih 12. Kemijsko stanje gotovo svih tijela podzemne vode ocijenjeno je kao dobro. Loše kemijsko stanje imaju TPV Varaždin, zatim u grupiranom tijelu podzemne vode Zagreb - njegovo osnovno tijelo HR204, TPV Južna Istra i TPV Bokanjac-Poličnik.

Količinsko stanje svih tijela podzemne vode ocijenjeno je kao dobro. Na osnovi ukupne ocjene stanja vidljivo je da je jedino za TPV Bokanjac – Poličnik (JKGN-09) stanje ocijenjeno kao loše (posljedica precrpljivanja obnovljivih zaliha podzemnih voda tijekom dugotrajnijih ljetnih sušnih razdoblja na vodozahvatu Bokanjac), dok je kod svih ostalih ocijenjeno kao dobro.

U Republici Hrvatskoj određeno je 16 zaštićenih područja površinskih voda iz kojih se zahvaća ili je rezervirana za zahvaćanje voda namijenjenih za ljudsku potrošnju.

Ukupna poplavljena površina obrađenih povijesnih poplava, u Republici Hrvatskoj, iznosi oko 633 km², od čega se oko dvije trećine odnosi na poplavne događaje evidentirane na vodnom području rijeke Dunav. Od oko 15.000 stanovnika ugroženih poplavama, nešto više od 15 % nalazi se na jadranskom vodnom području. Promatrajući samo evidentirane povijesne poplave, može se zaključiti da je prema broju ugroženih stanovnika od poplava vodno područje rijeke Dunav u nešto nepovoljnijem položaju u odnosu na jadransko vodno područje.

Uslijed nepovoljnih pritisaka na površinske vode određeni su okolišni ciljevi koji bi trebali smanjiti nepovoljne utjecaje na površinske vode:

- V-4 Sprječiti daljnje pogoršanje, zaštititi i poboljšati stanje vodnih tijela površinskih voda
- V-5 Pridonijeti ublažavanju posljedica poplava i suša.

Ciljevi politike (PO2) imat će uglavnom pozitivan utjecaj na ove okolišne ciljeve u smislu sprječavanja štetnog djelovanja voda kroz jačanje otpornosti na poplave, odnosno smanjenja onečišćenja površinskih voda kroz jačanje kapaciteta za upravljanje vodama i ulaganja u infrastrukturne projekte kao što su saniranje/razvoj sustava javne odvodnje, pročišćavanje otpadnih voda te u aktivnosti na smanjenju otpada i održivo gospodarenje otpadom. Kroz ulaganja u inovativna rješenja, u sustave javne vodoopskrbe, posebno kroz smanjenje gubitaka zahvaćene vode mogu se ublažiti posljedice suše u područjima koja su ugrožena zbog ove pojave.

Međutim, provedba politike (PO3), izgradnja nove prometne i lučke infrastrukture može imati negativan utjecaj u vidu prekida kontinuiteta toka ako se prilikom projektiranja ne predvide odgovarajući propusti ili prijelazi preko vodnih tijela odnosno u slučaju da se ne spriječi da onečišćene oborinske vode s manipulativnih površina direktno dospiju u more ili rijeke.

Poticanje razvoja turizma svakako se mora bazirati na održivosti. Povećanje infrastrukture u svrhu razvoja kulturne baštine i povezane proširene turističke ponude može dovesti do direktnog onečišćenja površinskih voda ili mora ili opterećenja sustava javne odvodnje koji je projektirana za manje kapacitete. Kada ulaganja u turističku infrastrukturu prate i odgovarajuća ulaganja u komunalnu infrastrukturu (prvenstveno kapacitet sustava javne odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, nabava plovila sa smanjenjima emisijama, odgovarajuća infrastruktura za prihvrat otpada) ne očekuje se negativan utjecaj na stanje voda.

B.6. BIORAZNOLIKOST

Provedenom analizom dostupnih podataka i temeljem aktualnog Izvješća o stanju prirode u RH za razdoblje 2013.-2017. (Zavod za zaštitu okoliša i prirode, 2019.), zaključeno je da postojeće stanje bioraznolikosti, iako pod velikim antropogenim pritiskom, nije zabrinjavajuće. Istaknute su najznačajnije aktivnosti koje pridonose tome da se sve veći broj vrsta i stanišnih tipova smatra ugroženima, od kojih se ističu unos i nekontrolirano širenje invazivnih vrsta, prenamjena prirodnih staništa i širenje urbanih površina, fragmentacija staništa, zahvati na vodenim tijelima u svrhu regulacije vodotoka, obrane od poplava ili navodnjavanja te sukcesija travnjačkih staništa koji su u prošlosti bili održavani košnjom i ispašom. Posljedica ugrožavanja prirodnih staništa je porast broja ugroženih biljnih i životinjskih vrsta kojima je potrebna pravovremena zaštita koja se može postići zajedničkim djelovanjem svih dionika – nadležnih institucija, istraživača i znanstvenika te javnosti. Potrebno je učiniti dostupnim recentne i objektivne podatke te povećati napore u svrhu educiranja, podizanja razine svijesti, razumijevanja i podrške šire javnosti. Zbog određenih nedostataka recentnih i cjelovitih podataka o bioraznolikosti, odnosno rasprostranjenosti stanišnih tipova i s njima povezanih vrsta, kao i o njihovoj brojnosti, nije moguće sa sigurnošću utvrditi trenutno stanje bioraznolikosti.

Okolišni ciljevi postavljeni su prema situaciji utvrđenoj analizom postojećeg stanja:

- B-1 Osigurati očuvanje povoljnog stanja prirodnih stanišnih tipova uz održivo korištenje prirodnih dobara, s posebnim naglaskom na ugrožene i rijetke stanišne tipove i strogo zaštićene vrste te staništa i vrste unutar zaštićenih područja.
- B-2 Povećati razinu znanja i dostupnosti podatka o prirodi te postići bolje razumijevanje i podršku javnosti za zaštitu prirode.

Za većinu aktivnosti unutar prioriteta *Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju* PKK-a nije prepoznat negativan utjecaj na bioraznolikost, niti na zadane okolišne ciljeve B-1 i B-2. Aktivnosti kao što su ulaganja u modernizaciju energetske intenzivnih industrija i u tehnologije, kapacitete i infrastrukturu za proizvodnju s niskim emisijama ugljika može indirektno pozitivno utjecati na bioraznolikost kroz smanjenje emisija stakleničkih plinova i smanjenje utjecaja na klimatske promjene. Aktivnosti poput podrške ulaganjima MSP-ova za razvoj održivog turizma koja rezultiraju diverzifikacijom turističke ponude, produljenjem turističke sezone, smanjenjem prekomjernog turizma i većom kvalitetom turističke ponude mogu imati negativan utjecaj na okolišni cilj B-1 u slučaju ako će se turističke aktivnosti provoditi na ugroženom i rijetkom stanišnom tipu ili na staništu strogo zaštićene ili ugrožene vrste, iako uključuju i smanjenje prekomjernog turizma.

Aktivnosti u okviru prioriteta *Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa zgrada* dovest će do smanjenja emisije stakleničkih plinova te će posredno pozitivno utjecati na kvalitetu staništa i time doprinijeti očuvanju povoljnog stanja prirodnih stanišnih tipova, odnosno cilja B-1. Programske aktivnosti koje uključuju ulaganje u obnovljive izvore energije (OIE), s naglaskom na mikrosolare i manje projekte te pripremu projekata vezanih uz geotermalnu energiju u slučaju

izgradnje zahvata na području ugroženog i rijetkog stanišnog tipa ili na staništu strogo zaštićene ili ugrožene vrste, moguć je negativan utjecaj na bioraznolikost i ostvarenje cilja B-1.

Negativan utjecaj na postizanje cilja B-1 kroz utjecaj na staništa te lokalno prisutne vrste moguć je uslijed uspostave infrastrukturne mreže – moguć je lokalni, ali značajan negativan utjecaj kroz gubitak i fragmentaciju staništa te izravan utjecaj uznemiravanja jedinki lokalno prisutnih vrsta. U slučaju da se infrastrukturna mreža za transport formira unutar postojećih infrastrukturnih koridora, ili uz koridore postojeće infrastrukture - ceste - utjecaj postaje zanemariv.

U slučaju da se ulaže u infrastrukturne zahvate s ciljem:

- ublažavanja poplava – moguć je negativan utjecaj na ostvarivanje cilja B-1. Naime, razni hidrotehnički zahvati za sprječavanje poplava mogu imati izrazito negativan utjecaj na močvarna te šumska i travnjačka poplavna staništa (poplavna staništa se smatraju najugroženijim tipovima staništa u RH) koja u potpunosti ovise o režimu plavljenja, kao i na vrste koje su usko povezane s njima. Također, navedeni zahvati potencijalno mogu imati i negativan utjecaj na razinu podzemnih voda, što može imati negativan utjecaj na šumska staništa na širem prostoru.
- sprečavanja erozije obala vodenih tijela – moguć je negativan utjecaj na ostvarivanje cilja B-1. Naime, razni hidrotehnički zahvati za sprečavanje erozije obala vodenih tijela mogu imati negativan utjecaj na vodena staništa te na staništa riparijske zone kao i vrste povezane s njima.

Aktivnost razminiranja preostalog minski sumnjivog područja RH imat će privremen negativan utjecaj uznemiravanjem lokalno prisutnih vrsta i narušavanjem stanišnih uvjeta te uklanjanjem vegetacije. Nakon razminiranja i spontane obnove staništa na stanje blisko zatečenom, doći će do pozitivnog utjecaja na kvalitetu poluprirodnih i šumskih staništa. Aktivnost jačanja institucionalnih kapaciteta za čišćenje vodenih površina (kopnenih voda, mora i podmorja) onečišćenih minsko-eksplozivnim sredstvima imat će dugoročno pozitivan utjecaj na stanje i kvalitetu vodenih staništa. Provođenjem aktivnosti razminiranja doći će do privremenog narušavanja kvalitete staništa i uznemiravanja lokalno prisutnih vrsta. Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanje rizika od katastrofa provođenjem aktivnosti jačanja kapaciteta za vatrogastvo i protupožarnu zaštitu dovodi do posrednih pozitivnih utjecaja na kvalitetu staništa i pripadajuću floru i faunu što doprinosi očuvanju bioraznolikosti i ostvarenju cilja B-1. Negativan utjecaj na postizanje cilja B-1 kroz utjecaj na staništa te lokalno prisutne vrste moguć je uslijed izgradnje/obnove infrastrukture ukoliko se izgradnja planira na ugroženim ili rijetkim stanišnim tipovima ili staništima strogo zaštićenih i ugroženih vrsta – moguć je lokalni negativan utjecaj kroz gubitak i fragmentaciju staništa te izravan utjecaj uznemiravanja jedinki lokalno prisutnih vrsta. Rješavanje problema odvodnje otpadnih voda te njihovog pročišćavanja će imati pozitivan utjecaj na staništa, odnosno na ostvarenje cilja B-1, jer se popravljaju kvaliteta staništa šireg područja, a posebno morskih staništa te staništa kopnenih voda. Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i građevina za obradu mulja može imati lokalno negativan utjecaj na staništa i lokalno prisutne vrste, odnosno na postizanje cilja B-1, ukoliko se izgradnja planira na ugroženim ili rijetkim stanišnim tipovima ili staništima strogo zaštićenih i ugroženih vrsta.

Izgradnja centara za gospodarenje otpadom, postrojenja za ponovnu uporabu, odvojeno sakupljanje i recikliranje otpada i povezane infrastrukture će lokalno narušiti kvalitetu i rasprostranjenost pojedinih staništa i s njima povezanih vrsta (negativan utjecaj na lokalne populacije). No, ovakvo

rješavanje pitanja odlaganja otpada će imati u konačnici pozitivan utjecaj na postizanje cilja B-1 na prostoru Hrvatske. S uspostavom sustava CGO-a zatvarat će se postojeća brojna manja odlagališta koja su rasprostranjena po cijeloj Hrvatskoj, od kojih mnoga nemaju riješen problem sakupljanja i pročišćavanja procjednih voda te trenutno imaju značajan negativan utjecaj na kvalitetu obližnjih staništa, a posebno na ugrožena staništa kopnenih voda. Rješavanje problematike otpada, posebno kondicioniranje i sanacija/zatvaranje/obnova postojećih odlagališta komunalnog otpada, nereguliranih odlagališta imat će pozitivan utjecaj na ostvarenje cilja B-1 jer će se značajno smanjiti negativan utjecaj procjednih voda. Edukacijama i komunikacijskom kampanjom doći će do jačanja svijesti javnosti i poslovnog sektora, što je u skladu s ostvarenjem cilja B-2.

Preporuča se ulaganje u aktivnosti predviđene specifičnim ciljem *2.vii Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenjem onečišćenja*, primjerice poboljšano upravljanje mrežom zaštićenih područja i vrstama, restauracija degradiranih ekosustava, postizanje longitudinalne povezanosti vodotoka, izrada cjelovite karte staništa i karte stanja ekosustava i njihovih usluga, monitoring stanja prirode, istraživanja, podizanje znanja, razumijevanja i podrške javnosti o bioraznolikosti i dr. Aktivnost provedbe pilot projekata i projekata uređenja te izgradnje zelene infrastrukture imat će neutralan utjecaj na bioraznolikost, s obzirom da se radi o aktivnostima uglavnom planiranim u urbanim područjima, koja ne podržavaju veliku bioraznolikost. Uređenje jezera i vodotoka može imati negativan utjecaj na bioraznolikost i na ostvarenje cilja B-1, ukoliko uređenje uključuje aktivnosti uklanjanja prirodne vegetacije, česte košnje i uznemiravanja lokalno prisutnih vrsta.

Izgradnja novih željezničkih pruga može imati negativan utjecaj na ostvarenje cilja B-1 kroz fragmentaciju i zauzimanje staništa te porast vjerojatnosti stradavanja životinja prilikom prelaska pruge. Također, uspostava novih željezničkih koridora može otvoriti i prostor (uslijed uklanjanja prirodnih staništa) za širenje invazivnih vrsta, čime se potencijalno pogoršava postojeći problem invazivnih stranih vrsta u Hrvatskoj. Rekonstrukcijom i modernizacijom željezničkih linija doći će do privremenog i lokalnog negativnog utjecaja na lokalno prisutnu faunu uznemiravanjem, bukom i povećanom prisutnošću ljudi. Razvojem infrastrukture za transport vodika moguć je negativan utjecaj na postizanje cilja B-1 kroz utjecaj na staništa te lokalno prisutne vrste uslijed uspostave infrastrukturne mreže – moguć je lokalni, ali značajan negativan utjecaj kroz gubitak i fragmentaciju staništa te izravan utjecaj uznemiravanja jedinki lokalno prisutnih vrsta. Razvojem infrastrukture za transport vodika moguć je negativan utjecaj na postizanje cilja B-1 kroz utjecaj na staništa te lokalno prisutne vrste uslijed uspostave infrastrukturne mreže – moguć je lokalni, ali značajan negativan utjecaj kroz gubitak i fragmentaciju staništa te izravan utjecaj uznemiravanja jedinki lokalno prisutnih vrsta.

Ulaganja u okviru prioriteta *Razvoj pametne, sigurne, održive i sigurne mobilnosti koja podrazumijevaju* ulaganja u izgradnju novih prometnih koridora može imati potencijalno negativan utjecaj na ostvarenje cilja B-1 kroz fragmentaciju i zauzimanje staništa te porast vjerojatnosti stradavanja životinja prilikom prelaska prometnice.

Aktivnosti planirane u okviru prioriteta *Jačanje zdravstvenog sustava, promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja* koje uključuju izgradnju novih ili modernizaciju

postojećih ustanova i infrastrukture potencijalno mogu imati negativan utjecaj na ostvarenje cilja B-1 zauzećem prirodnih staništa je moguć ukoliko se izgradnja novih objekata planira izvan urbanih područja na području ugroženih i rijetkih stanišnih tipova ili staništima ugroženih i strogo zaštićenih vrsta. Modernizacijom i obnovom javne turističke infrastrukture može doći do trajnog i lokalnog negativnog utjecaja na lokalno prisutnu faunu uznemiravanjem, bukom i povećanom prisutnošću ljudi te do zauzimanja prirodnih staništa. Negativan utjecaj na ostvarenje cilja B-1 moguć je provođenjem aktivnosti koje potiču turistički razvoj, ukoliko se turistička i sportska infrastruktura planira graditi na području ugroženih i rijetkih stanišnih tipova ili staništima ugroženih i strogo zaštićenih vrsta. Aktivnosti koje uključuju razvoj turizma, gradnju, rekonstrukciju i prenamjenu objekata negativno utječu na bioraznolikost u smislu narušavanja kvalitete ili gubitka prirodnih staništa, odnosno kroz uznemiravanje i smanjenje brojnosti jedinki lokalno prisutnih vrsta.

Prioritet ITP-a *Industrijska tranzicija Hrvatskih regija* predviđa ulaganja u aktivnosti kao što su razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta primjenom naprednih tehnologija, jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova, razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo. U odnosu na aktivnosti unutar ovog cilja, negativan utjecaj se može očekivati izgradnjom i zauzimanjem staništa, ukoliko dođe do izgradnje van urbanih područja, a na području ugroženih i rijetkih stanišnih tipova ili staništima ugroženih i strogo zaštićenih vrsta.

Aktivnosti planirane u okviru prioriteta *Pravedna tranzicija* koje mogu imati utjecaj na ostvarenje ciljeva B-1 i B-2 su ulaganja u poduzetničku infrastrukturu, rekonstrukcija istraživačkih ustanova, izgradnja reciklažnih dvorišta i pristupnih cesta, razvoj turizma i smanjenje udjela regionalnih emisija stakleničkih plinova.

B.7. ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Prema trenutno dostupnim podacima u Republici Hrvatskoj ukupno je zaštićeno 410 područja u različitim kategorijama i to dva stroga rezervata, osam nacionalnih parkova, 79 posebnih rezervata, 12 parkova prirode, dva regionalna parka, 79 spomenika prirode, 81 značajni krajobraz, 27 park-šuma i 120 spomenika parkovne arhitekture. Postojeći pritisci i prijetnje zaštićenim područjima posljedica su korištenja prirodnih dobara, zagađenja i klimatskih promjena i turizma.

Okolišni cilj je postavljen prema situaciji utvrđenoj analizom postojećih okolišnih problema.

- ZP-1 Očuvati i osigurati daljnju zaštitu prirodnih i kulturnih vrijednosti zaštićenih područja uz sudjelovanje javnosti.

Ciljevi PKK-a i ITP-a imaju pretežno pozitivan utjecaj na zaštićena područja prirode, odnosno postavljeni okolišni cilj ZP-1.

Za većinu aktivnosti unutar prioriteta *Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju* Programa konkurentnost i kohezija 2021. -2027. nije prepoznat negativan utjecaj ili će iste pozitivno utjecati na okolišni cilj ZP-1 odnosno na zaštitu i očuvanja zaštićenih područja. Aktivnosti u okviru prioriteta *Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa zgrada* dovest će do smanjenja

emisije stakleničkih plinova te će posredno pozitivno utjecaji na kvalitetu staništa i time doprinijeti očuvanju prirodnih vrijednosti zaštićenih područja. Međutim, izgradnja novih obnovljivih izvora energije i infrastrukture za nova alternativna goriva ili vodikovu ekonomiju mogu imati negativan utjecaj u vidu zauzimanja, fragmentacije staništa i pripadajuće flore te uznemiravanja faune ako se izgradnja planira unutar zaštićenih područja. Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama dovodi do posrednih pozitivnih utjecaja na kvalitetu staništa i pripadajuću floru i faunu što doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti i ostvarenju ovog cilja, a posebno aktivnosti kao što je razminiranje preostalog minski sumnjivog područja RH (na kopnu i kopnenih voda, mora i podmorja) koja se nalaze unutar zaštićenih područja. Međutim, aktivnosti poput jačanja sposobnosti upravljanja rizicima od poplava, uključujući izgradnje brana i poticanje prirodnih rješenja za obranu od poplava mogu imati negativne učinke na ostvarenje okolišnog cilja ZP-1 u slučaju da se izgradnja brana planira unutar zaštićenih područja i/ili da izgradnjom brane dođe do prestanka redovitog ciklusa plavljenja o kojem ovise neka staništa i vrste.

Ulaganje u kondicioniranje i sanaciju/zatvaranje/obnovu postojećih odlagališta komunalnog otpada, nereguliranih odlagališta i "žarišnih točaka" te u rješavanje pitanja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda (sabrne jame, sustavi javne odvodnje, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda) unutar ili u blizini zaštićenih područja čime će PKK i ITP doprinijeti poboljšanju stanja prirode tih područja što će pozitivno djelovati na postavljeni okolišni cilj. Poticanje razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine generira pozitivne utjecaje na ostvarenje cilja ZP-1 na očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti zaštićenih područja.

Ulaganja u okviru prioriteta *Razvoj pametne, sigurne, održive i sigurne mobilnosti koja podrazumijevaju* ulaganja u razvoj intermodalne mreže TEN-T u segmentu izgradnje novih prometnih koridora može imati potencijalno negativan utjecaj na ostvarenje cilja ZP-1 ako se novi koridori planiraju unutar zaštićenih područja kroz zauzimanje i fragmentaciju staništa te potencijalno stradavanje jedinki faune. Također, u segmentu modernizacije unutarnjih plovni putova dolazi do negativnog utjecaja na hidromorfološko stanje rijeka i staništa ovisnih o periodičnom poplavljanja.

Za zahvate prometne infrastrukture, kao i unapređenje plovnosti te turističke infrastrukture, predlaže se njihovo planiranje izvan zaštićenih područja.

Ulaganja u aktivnosti na području obrazovanja, cjeloživotnog učenja, promicanju socioekonomske uključenosti, poboljšanja zdravstvene skrbi kroz prioritet *Jačanje zdravstvenog sustava; promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja* neće imati utjecaja na zaštićena područja odnosno postavljeni okolišni cilj ZP-1.

Prioritet Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. *Industrijska tranzicija Hrvatskih regija* predviđa ulaganja u aktivnosti kao što su razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta primjenom naprednih tehnologija, jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova, razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo koja neće imati negativan utjecaja na okolišni cilj ZP-1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima imat

će pozitivan utjecaj na cilj ZP-1 odnosno na očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti zaštićenih područja.

Međutim, razvoj održivog turizma generira potencijalno negativne utjecaje na cilj ZP-1 uslijed razvoja turističke infrastrukture zauzimanjem i fragmentacijom staništa ako se ista planira unutar zaštićenih područja

Aktivnosti u okviru prioriteta *Pravedna tranzicija* kao što su ulaganja u poduzetničku infrastrukturu, poticanje konkurentnosti obrtnika i poduzetnika i provedba programa usmjerenih prema obrazovanju odraslih i prekvalifikaciji neće imati negativan utjecaj na okolišni cilj ZP-1 dok ulaganja u povećanje atraktivnosti i destinacija kroz razvoj turističkih proizvoda putem aktivnosti očuvanja i revitalizacije razvoja kulturnih proizvoda te usluga temeljenih na napuštenoj rudarsko, industrijskoj i kulturnoj baštini generiraju negativne utjecaje na okolišni cilj ZP-1 zbog moguće izgradnje nove infrastrukture ako se nalazi unutar zaštićenih područja.

B.8. ŠUME I ŠUMARSTVO

Od aktualnih problema u šumarstvu može se navesti porast oštećenosti stabala listača i četinjača uslijed promijenjenih stanišnih i meteoroloških prilika koji pogoduju širenju šumskih štetnika i bolesti, kao i s klimatskim promjenama povezanim sve učestaliji šumski požari. Drugi najčešći razlog ugroženosti šuma je fragmentacija i smanjenje površina pod šumom zbog izgradnje različitih tipova infrastrukture.

S obzirom na postojeće stanje i prepoznate probleme šuma i šumarskog sektora, a u skladu sa ciljevima Nacionalne šumarske politike i strategije (NN 120/30) određen je sljedeći okolišni cilj:

- Š-1 Osigurati održivo gospodarenje šumama, stabilnost i bioraznolikost šumskih ekosustava te spriječiti fragmentaciju, degradaciju i smanjenje vitalnosti šumskih sastojina.

Prilikom analize mogućih utjecaja PKK i ITP razmatrao se način na koji bi specifični ciljevi, odnosno pojedinačne programske aktivnosti utjecale na ostvarenje gore postavljenog okolišnog cilja. Analizom je ustanovljeno da se provođenjem aktivnosti unutar prioriternih ciljeva PO1, i PO4 Programa konkurentnost i kohezija odnosno ciljeva PO1, PO2 i PO5 Integriranog teritorijalnog programa ne očekuje negativan utjecaj na šume i šumarstvo, ali se posredno ili neposredno može očekivati pozitivan utjecaj na iste. Primjerice, aktivnosti u okviru politike PO1 koje se odnose na ulaganja u znanstveno-istraživačke projekte i suradnje s ciljem razvoja novih proizvoda, usluga i tehnologija te ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju, kružno gospodarstvo (drvna industrija) i energetske učinkovitost pozitivno će utjecati na šumske ekosustave kroz smanjenje emisija stakleničkih plinova i ublažavanje klimatskih promjena pa samim time i na zdravstveno stanje šuma. Ciljevi politike PO2 i PO3 Programa konkurentnost i kohezija uključuju aktivnosti koje mogu imati dvojaki utjecaj, npr. promicanje OIE može s jedne strane rezultirati povećanim pritiskom na šume zauzimanjem površina šuma i šumskog zemljišta za potrebe izgradnje OIE, a s druge strane pozitivno utjecati kroz smanjenje upotrebe fosilnih goriva i emisije stakleničkih plinova pa time i na zdravstveno stanje šuma i otpornost šumskog sustava. Također, pozitivni utjecaji mogu se očekivati kroz jačanje sustava zaštite

od požara, razminiranje preostalih MSP na šumskim površinama, revitalizaciju šumskih ekosustava te restauraciju i izgradnju zelene infrastrukture, dok potencijalno negativan utjecaj mogu imati zahvati izgradnje brana i sustava za zaštitu od poplava te izgradnja/nadogradnja različitih tipova infrastrukture (cestovne, željezničke, energetske, sustavi vodoopskrbe i odvodnje i sl.). Prepoznati utjecaji mogu se ublažiti provedbom mjera zaštite te pravilnim i racionalnim prostornim planiranjem na projektnoj razini sukladno postojećim propisima i zakonima.

B.9. DIVLJAČ I LOVSTVO

S obzirom na postojeće stanje i prepoznate probleme koji su prisutni za u pogledu gospodarenja s divljači i lovnom djelatnosti određen je sljedeći okolišni cilj:

- D-1 Osigurati stabilnost populacija svih vrsta divljači te spriječiti fragmentaciju staništa, trajno zauzeće i prenamjenu lovnoproduktivnih površina. Osigurati održivo gospodarenje fondovima divljači.

Generalno gledano, većina prioriteta, odnosno specifičnih ciljeva PKK i ITP nije direktno povezana s lovstvom i gospodarenju s divljači ili njihova provedba neće ni na koji način utjecati na iste. Međutim, predmetni programi sadrže i niz aktivnosti koje mogu imati kako negativan tako i pozitivan utjecaj na ostvarenje postavljenog okolišnog cilja. Provedba određenih aktivnosti u svrhu promicanja OIE može rezultirati povećanim pritiskom na divljač i lovstvo u pogledu izbora pogodnih prostora za izgradnju postrojenja koji koriste OIE, a koje može rezultirati gubitkom i fragmentacijom lovnoproduktivnih površina, ali isto tako povećanjem energetske učinkovitosti doći će do smanjenja emisija stakleničkih plinova odnosno ublažavanja klimatskih promjena, što će imati pozitivan utjecaj na zdravstveno stanje, stabilnost i održivost ekosustava u kojima divljač obitava, a samim time i na stanje i stabilnost populacija divljači.

Aktivnosti koje uključuju razvoj i unaprjeđivanje mreže prometne infrastrukture, uključujući izgradnju brana za zaštitu od poplava, također mogu rezultirati trajnom prenamjenom zemljišta i time gubitkom i fragmentacijom lovnoproduktivnih površina te prometni pritisci proizašli korištenjem prometnica što ujedno može utjecati na stabilnost populacija divljači, presijecanje njihovih koridora i ustaljenih staza te na njihove dnevne i sezonske migracije. Također, vezano uz ulaganja u sustav obrane od poplava, moguć je utjecaj na prirodni vodni režim što može dovesti do promjene u stanišnim prilikama koji mogu pogodovati populacijama pataka, liske i divlje guske, ali će negativno utjecati na populacije drugih vrsta, osobito dlakave divljači koje su takvu površinu koristile, a zbog mogućeg utjecaja na režim voda i podizanjem nivoa voda više neće moći koristiti. Izgradnja nove linijske infrastrukture kao što su vodoopskrba i odvodnja, dalekovodi i plinovodi dovest će do privremene prenamjene zemljišta pa tako i do privremenih utjecaja na divljač u vidu uznemirivanja tijekom izvođenja radova. S druge strane, provedba PKK i ITP može imati i pozitivan utjecaj na divljač i lovstvo s više aspekata. Kroz aktivnost jačanja sposobnosti upravljanja rizicima od požara i sustava za zaštitu od požara pridonijelo bi se učinkovitijoj zaštiti šuma od požara, primjerice kroz ulaganja u izgradnju i održavanje protupožarne šumske infrastrukture, unaprjeđivanje sustava motrenja, dojave i pravovremenog djelovanja čime se direktno smanjuje i stradavanje divljači. Također, restauracija

degradiranih, a osobito šumskih staništa, te provedba svih aktivnosti povezanih sa promicanjem ublažavanja klimatskih promjena i sprječavanja rizika od katastrofa imalo bi pozitivan utjecaj na stanje i održivost staništa divljači.

Sagledavši sve prepoznate utjecaje, može se zaključiti kako je utjecaj provedbe PKK i ITP dvojakog karaktera. Aktivnosti koje bi mogle rezultirati negativnim posljedicama na divljač i lovstvo nužno je planirati na način na koji bi se utjecaj sveo na najmanju moguću mjeru.

B.10. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

Otvorenost hrvatskog prostora od najranijih vremena možemo pratiti u dvjema strujama: jedna je kopnena, okrenuta srednjoj Evropi, a druga primorska, okrenuta Sredozemlju. Zbog takvih svojih značajki, zemljopisni položaj utjecao je na kulturno određenje prostora pa se Republiku Hrvatsku može smatrati srednjoeuropskom, ali i mediteranskom zemljom. Kulturni utjecaji koji su posljedica intenzivne komunikacije s navedenim prostorima vidljivi su u svim kategorijama kulturnih dobara.

Broj kulturnih dobara u Registru kulturnih dobara RH nije stalan zbog njihova promjenljivog karaktera. Na dan 10. 11. 2021. ukupno trajno i preventivno zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara bilo je 6 167. Trajno zaštićenih kulturnih dobara bilo je ukupno 5 845, od toga pojedinačnih nepokretnih kulturnih dobara 4501, arheoloških lokaliteta i zona 920, kulturnopovijesnih cjelina 410 i kulturnih krajolika 14. Preventivno zaštićenih (na rok od tri odnosno šest godina) bilo je ukupno 322, od toga pojedinačnih nepokretnih kulturnih dobara 116, arheoloških lokaliteta i zona 195, kulturnopovijesnih cjelina 10 i kulturnih krajolika 1. Na listi UNESCO-ve svjetske baštine ukupno je 11 nepokretnih kulturnih dobara (4 pojedinačna nepokretna kulturna dobra, 2 arheološka lokaliteta, 4 kulturnopovijesne cjeline i 1 kulturni krajolik) i 21 nematerijalno kulturno dobro.

Uz kulturna dobra koja su zaštićena Rješenjem o zaštiti te Rješenjem o preventivnoj zaštiti i temeljem toga upisana u Registar kulturnih dobara, na teritoriju Republike Hrvatske postoje brojne druge kulturne vrijednosti obuhvaćene terminom kulturna baština. Elementi koji čine kulturnu baštinu lokalne vrijednosti evidentirani su i navedeni u prostornim planovima županija i prostornim planovima uređenja gradova i općina te zaštićeni njihovim provedbenim odredbama.

Zadnja donesena Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine RH za razdoblje 2011.–2015. (2011) prepoznala je sljedeće ciljeve:

- K-1 Povećati efikasnost i uspješnost politike zaštite i očuvanja kulturne baštine radi njezina održivog korištenja
- K-2 Povećati prihode i druge koristi od održivog korištenja kulturne baštine
- K-3 Podizati razinu svijesti pojedinaca i zajednice o važnosti kulturne baštine i održivom korištenju kulturne baštine

Provedbom najvećeg dijela aktivnosti planiranih Programom Konkurentnost i kohezija i Integriranim teritorijalnim programom ne očekuje se utjecaj na kulturnu baštinu.

Podrška MSP-ovima za ulaganje u zelenu i digitalnu tranziciju, među ostalim i kroz produktivna ulaganja, a čiji rezultat može biti smanjenje emisija stakleničkih plinova te moguće ublažavanje posljedica klimatskih promjena potencijalno posredno i dugoročno može imati umjeren pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu. Naime, klimatske promjene u brojnim slučajevima imaju negativan utjecaj na nepokretnu i pokretnu kulturnu baštinu (oštećenja fizičkog stanja uslijed ekstremnih vremenskih događaja – poplava, suša i požara, vjetrova te erozije, podizanja razine mora i sl.), usvajanje principa zelene i digitalne tranzicije među MSP-ovima (čiji udio u strukturi poduzeća u RH iznosi 99,7%) može posredno imati pozitivan utjecaj.

Posredan te umjeren pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu može imati i podrška ulaganjima MSP-ova za razvoj održivog turizma jer može doprinijeti smanjenju pritiska na objekte i lokalitete kulturne baštine uslijed prekomjernog broja turista.

Izgradnja novih infrastrukturnih objekata (prometnice, luke, vodno-gospodarske građevine, građevine za gospodarenje otpadom...) podrazumijeva zauzimanje prostora na kojem se mogu nalaziti kulturno – povijesne cjeline ili pojedinačna kulturna dobra/baština te može izazvati oštećivanje i ugrožavanje njihovog fizičkog stanja te prostornog i vizualnog integriteta. Ovim aktivnostima su osobito ugroženi kulturni krajolici i arheološka baština. Pri izvođenju zemljanih radova moguće je oštećenje arheoloških nalaza ili nalazišta. Opisani utjecaj je izravan, dugoročan i umjeren ili značajno negativan (intenzitet utjecaja nije moguće precizno procijeniti na programskoj razini). Međutim, poboljšanje cestovne infrastrukture i turistička revitalizacija u brdsko-planinskim područjima uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima zbog bolje dostupnosti područja može olakšati provedbu održavanja kulturne baštine, što kratkoročno može utjecati na poboljšanje njezina fizičkog stanja. Bolja povezanost i turistička revitalizacija može utjecati na promjenu negativnih demografskih trendova, aktivniji razvoj gospodarstva i uvećanje prihoda lokalne zajednice što dugoročno može rezultirati razvojem novih modela korištenja kulturne baštine i doprinijeti njezinoj održivosti. Utjecaj je umjeren pozitivan i posredan, a može biti kratkoročan i dugoročan. Direktna ulaganja u očuvanje, obnovu i valorizaciju kulturne baštine imat će značajno pozitivan, neposredan i dugoročan utjecaj na kulturnu baštinu. Isti karakter utjecaja imat će i aktivnosti izrade studijske i projektne dokumentacije za obnovu objekata kulturne baštine i poticanje financijske održivosti kulturne infrastrukture kada je ona zaštićena ili evidentirana kao kulturna baština. Pri tome treba postići održivi turizam kojim se ne ugrožavaju kulturno – povijesne cjeline ili pojedinačna kulturna dobra/baština. Planirani građevinski radovi kojima je cilj uklanjanje arhitektonskih barijera i prilagodba kulturnih i umjetničkih sadržaja za osobe s invaliditetom, uz neosporan pozitivan utjecaj na održivo korištenje, mogu prouzročiti i umanjenje vrijednosti kulturnog dobra/baštine, no uz primjenu mjera zaštite rizici od štetnih posljedica mogu biti pravovremeno otklonjeni.

B.11. STANOVNIŠTVO

Nepovoljna demografska struktura stanovništva jasno se uočava u biološkom i društveno-gospodarskom sastavu stanovništva, a to se uglavnom odnosi na razdoblje od 2001. – 2011. godine. Dugotrajno nepovoljni demografski trendovi najizraženiji su u dobnoj strukturi. Proces starenja stanovništva dominantna je odrednica demografskih kretanja u RH. Uslijed nepovoljnih demografskih

trendova u svim strukturama stanovništva određeni su okolišni ciljevi koji bi trebali zaustaviti ili usporiti nepovoljne trendove:

- S-1 Zaustaviti daljnji pad prirodnog prirasta stanovništva i nepovoljna migracijska kretanja
- S-2 Uravnotežiti odnos između dobnih skupina s obzirom na visok koeficijent starosti
- S-3 Povećati udio visokoobrazovanih stanovnika
- S-4 Izgraditi i razvijati sustav za cjeloživotno učenje
- S-5 Smanjiti ili usporiti trend kretanja broja nezaposlenih
- S-6 Povećati udio informatički pismenog stanovništva

Inicijalnom procjenom ustanovljeno je da će gotovo sve aktivnosti koje su određene specifičnim ciljevima PKK i ITP imati značajan pozitivan utjecaj na stanovništvo.

Pristup analizi utjecaja bazirao se na procjenama utjecaja pojedinih projekata pri čemu značajnu ulogu ima veličina zahvata, ali i popratne djelatnosti vezane za zahvat koje će utjecati na povećanje zaposlenosti. Gledajući kumulativni utjecaj, provedbom PKK i ITP očekuje se pozitivan utjecaj na postojeće stanje i trendove kretanja stanovništva. Očekuje se smanjenje odnosno usporavanje trenda rasta nezaposlenosti, poboljšanje i olakšanje uvjeta rada, školovanja i kvalitete života te smanjenje razlika u razvijenosti između regija unutar RH. Gotovo svi projekti koji se vežu uz PKK i ITP unaprijedit će ili u najgorem slučaju neće narušiti postojeće demografske trendove. Predlaže se da se ulaganja vezana za stvaranje povoljnih uvjeta za poduzetništvo te unapređenje radne uspješnosti i rasta MSP usmjere u područja u kojima je izraženiji trend nezaposlenosti i depopulacijskim područjima te u područja gdje su izraženija emigracijska kretanja. Kako bi se maksimalno doprinijelo učinkovitosti aktivnosti vezanih za poboljšanje pristupa visokokvalitetnim zdravstvenim uslugama, promicanje socijalnog uključivanja te unapređivanje životnih uvjeta u ugroženim područjima predlaže se ulaganja usmjeriti u ruralna i teže dostupna područja s većim udjelom ranjivih skupina, izraženijim trendom depopulacije i u područjima gdje je izraženiji koeficijent starosti.

Preporučaju se indikatori koji će evidentirati i pratiti promjene demografskih trendova u biološkoj i društveno-gospodarskoj strukturi stanovništva odnosno njihovu stagnaciju.

B.12. ZDRAVLJE LJUDI

Poboljšanjem kvalitete sastavnica okoliša mogu se spriječiti bolesti te unaprijediti ljudsko zdravlje. U Hrvatskoj se sustavno provodi praćenje zdravstvene ispravnosti namirnica na tržištu, zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju, praćenje slučajeva i epidemija bolesti koje se prenose hranom i epidemija bolesti koje se prenose vodom, praćenje kakvoće mora na morskim plažama, praćenje kvalitete zraka te praćenje buke i klimatskih promjena.

Kvaliteta zraka u Republici Hrvatskoj prati se u okviru državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka i lokalnih mreža za praćenje. U većim gradovima i industrijskim središtima kontinentalne

Hrvatske Zagrebu, Osijeku, Kutini, Sisku i Slavonskom Brodu, povišene vrijednosti PM_{10} vezane su uz mala kućna ložišta, promet i industriju, kao i povišene vrijednosti BaP u PM_{10} u Zagrebu, Sisku i Slavonskom Brodu. Visoke vrijednosti $PM_{2,5}$ zabilježene su u Zagrebu i Slavonskom Brodu, a benzena u području industrijskih središta Siska, Kutine i Slavonskog broda. U Zagrebu i Rijeci zabilježene su visoke vrijednosti ozona kao posljedica onečišćenja prometom i industrijom te u priobalju gdje je intenzitet sunčevog zračenja visok. Prekoračenja H_2S vezana su uz industrijska središta Siska i Urinja te Slavonskog Broda, koji je također u blizini industrijskog središta. Onečišćeni zrak kod ljudi može uzrokovati vrtoglavicu, glavobolju, crvenilo i svrbež u očima, curenje iz nosa, kašljanje i otežano disanje, prehlade i alergije te općenito pogoršanje postojećih plućnih i srčanih bolesti. Bolesti krvožilnog sustava i rak dva su glavna uzroka smrti i oni uzrokuju 76 % svih smrti među ženama te 72 % među muškarcima. Standardizirane stope smrti od bolesti krvožilnog sustava 2014. godine bile su 1,8 puta više od prosjeka EU. Stopa dojenačke smrtnosti koja je 2020. iznosila 4,0 (2015. iznosila je 4,1) na 1.000 živorođene djece bila je među najvišima u EU-u, gdje je prosjek 3,6. Standardizirane stope smrtnosti od raka pluća, dojke i debelog crijeva u Hrvatskoj među najvišima su u EU-u.

U RH ne postoji sustavno praćenje razina buke. Važeći propisi propisuju obavezu izrade strateških karata buke i pripadnih akcijskih planova samo za gradove veće od 100.000 stanovnika te za glavne prometnice s više od 3.000.000 vozila godišnje. Rezultati mnogih istraživanja u zemljama Europske zajednice pokazuju da oko 20 % ljudi živi i radi u područjima u kojima je razina buke veća od 65 dB(A), a koju znanstvenici i zdravstveni stručnjaci smatraju neprihvatljivom. Od svih izvora buke najveći postotak otpada na buku od prometa, od čega je najveći udio buke od cestovnog prometa. Iako za RH nema takvih sistematskih podataka, za očekivati je da nema značajnih razlika u odnosu na zemlje Europske zajednice.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u razdoblju od 2014. do 2018. godine broj umrlih osoba u RH blago opada, da bi tijekom 2020.-2021. godine bio zabilježen izrazit rast broja umrlih uslijed epidemije bolesti COVID-19. Broj umrlih u rujnu 2021. porastao je za 18,8% u odnosu na petogodišnji prosjek (2015. – 2019.) za isti mjesec.

Jedan od parametara praćenja ugroze zdravlja stanovništva je svakako i zdravstvena ispravnost vode namijenjene za vodoopskrbu. U RH na javnu vodoopskrbu priključeno oko 91% stanovništva, a na lokalnu oko 1,5%. U 2020. godini udio kemijski neispravnih uzoraka iznosio je 2,0%, dok je udio mikrobiološki neispravnih uzoraka bio 1,1%. Prema posljednjim podacima izvješća Europske komisije o stanju održivog razvoja (Europska komisija, Izvješće za Hrvatsku 2020.), priključenost stanovništva na sustave javne odvodnje iznosi 54.6% a 86 % priključeno je na javni sustav vodoopskrbe. Prema podacima sustava za praćenje zdravstvene ispravnosti hrane, udio kemijski neispravnih namirnica je posljednjih 15 godina kontinuirano manji od 5%, a udio mikrobiološki neispravnih ispod 7%.

Preventivne zdravstvene mjere za sigurnu prehranu i sigurnu javnu vodoopskrbu učinkovite su, no treba ukazati na činjenicu da je ukupan broj uzoraka u opadanju. U cilju zaštite zdravlja kupaca, prati se kakvoća mora za kupanje, a rezultati pokazuju kako je tijekom sezone 2020. more bilo visoke kakvoće.

Područja na kojima se mogu očekivati značajni utjecaji provedbe PKK i ITP na zdravlje ljudi i kvalitetu života su gradovi i gradska područja, odnosno gusto naseljeni predjeli. Stanje voda, tla i mora, kvaliteta zraka, kvaliteta i sigurnost hrane, buka, svjetlosno onečišćenje i klimatske promjene sveprisutni su utjecaji čimbenika okoliša na ljudsko zdravlje i kvalitetu života. Na području RH glavni uzroci zdravstvene neispravnosti vode za ljudsku potrošnju su povišene koncentracije arsena, željeza, mangana i amonijaka prisutni u vodonosnicima panonskog prostora Hrvatske. Uzrok neispravnosti u krškom području je povišena mutnoća izvorišta nakon obilnih padalina. Za vrijeme suša i povećanih potreba za vodom tijekom turističke sezone zabilježene su povišene koncentracije klorida i sulfata. Uzrok neispravnosti uzoraka u javnoj distribucijskoj mreži najčešće su bili povišen broj ukupnih koliforma i enterokoka te prisutnosti bakterija. Gledano s javno-zdravstvenog aspekta, lokalni vodovodi predstavljaju najveći rizik jer se često voda isporučuje potrošačima bez obrade i dezinfekcije. Bolesti uvjetovane okolišnim čimbenicima zajedno s klimatskim, nedovoljno su istraženo područje te još uvijek ne postoji cjelovita i sustavna procjena učinaka različitih čimbenika okoliša na zdravlje ljudi.

Bez provedbe ciljeva PKK i ITP spomenuti rizik za okoliš i potencijalna ugroza zdravlja ljudi s vremenom bili bi još izraženiji. Sukladno navedenome, bez provedbe ciljeva PKK i ITP, posebno specifičnih ciljeva 4. iii i 4. v koji su upravo usmjereni na promicanje socioekonomske uključenosti ugroženih skupina te osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi i poticanje otpornosti zdravstvenih sustava, ne bi se ostvario planiran razvoj svih sustava koji su preduvjet postizanja željenog životnog standarda odnosno kvalitete života te smanjila ugroza zdravlja ljudi. Također, kroz specifični cilj 4.vi. osigurat će se pristup većem broju sadržaja za aktivan odmora, zdravlje i opravak lokalnom stanovništvu, a rasteretiti će se i javnozdravstveni sustav. Provedbom PKK i ITP aktivnosti moguće je spriječiti ili umanjiti postojeće okolišne probleme te tako značajno pozitivno utjecati na sigurnost i zdravlje ljudi i kvalitetu života. Aktivnosti obuhvaćene nizom specifičnih ciljeva, posebno 2.ii i 2.iv. koje se odnose na smanjenje emisija stakleničkih plinova i prilagodbu klimatskim promjenama, zatim ulaganja predviđena kroz specifične ciljeve 2 (v) *promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama* u sustave vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda za održivo upravljanje vodama i 2.vi. u kružno gospodarstvo, 2. viii u poboljšanje javnog prijevoza, pridonose dobrom stanju voda i vodnih tijela, osiguravanju zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju i dovoljnih količina vode za ljudsku potrošnju, poboljšanju sigurnosti vode i hrane, poboljšanju kvalitete zraka i smanjenju razine buke te smanjenju onečišćujućih tvari u okolišu te na taj način pozitivno utječu na poboljšanje kvalitete života i zdravlja ljudi. Aktivnosti poput praćenja i analize onečišćenja zraka od emisija iz prometa, edukacije i jačanje svijesti javnosti i lokalne zajednice o onečišćenju zraka i promicanje kvalitete zraka te praćenje kvalitete zraka u lukama u okviru 2 (vii) jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja će kroz poboljšanje kvalitete zraka doprinijeti i zdravlju ljudi.

B.13. INFRASTRUKTURA

Razvijenost prometne infrastrukture ključna je za jačanje razvojnih potencijala RH u cjelini i pojedinih njezinih područja, nužna je podloga razvoju gospodarstva te jedan od važnih preduvjeta za kvalitetu života stanovništva (dostupnost svih javnih usluga svim stanovnicima).

Cestovna mreža u Republici Hrvatskoj duga je 26.953 km i sastoji se od 1.419,5 km autocesta, 7.097,7 km državnih cesta, 9.498,5 km županijskih cesta i 8.937,3 km lokalnih cesta. Željeznički promet u odnosu na cestovni je načelno okolišno prihvatljiviji. Zbog posebne morfologije hrvatskog teritorija, visokog stupnja dovršenosti mreže autocesta te postojanja nekoliko međunarodnih zračnih luka, željeznički sustav teško može konkurirati drugim oblicima prometa, a komplicirane geomorfološke karakteristike obale tehnički otežavaju i čine neisplativim povezivanje Jadrana s unutrašnjošću. Cestovna mreža razvijala se neujednačeno, jer je tijekom posljednjih dvadesetak godina naglasak bio na razvoju autocesta. U nekim područjima uočava se nedostatak cestovne infrastrukture koji se planira poboljšati daljnjom prometnicom svih razina. Protočnost cestovne mreže posebno je izložena zagušenjima vezanim uz turizam. Najveći su problem pri tom granični prijelazi, točke ulaska/izlaska na autoceste te prihvatni kapaciteti cesta manjih profila i brzina.

Ukupna duljina željezničkih pruga iznosi 2604,54 km (bez 12,52 km dovršene, ali neaktivirane pruge Gradec-Sveti Ivan Žabno), od čega 2350,67 km ili 90,3 % čine jednokolosiječne pruge, a 253,87 km ili 9,7 % dvokolosiječne pruge. Stanje željezničke infrastrukture u RH obilježava zastarjela željeznička mreža, nedovoljnog kapaciteta i opremljenosti sa kritičnim dijelovima dionica pruga što dovodi do nedovoljno iskorištene prijevozne moći željezničke pruge u robnom i putničkom prijevozu.

Najvažniji unutarnji plovni putovi u Hrvatskoj su rijeke Dunav, Sava i Drava. Najvažnije luke riječnog prometa su luka Vukovar na Dunavu, luka Slavonski Brod na Savi i luka Osijek na rijeci Dravi, koje su razvrstane kao osnovne luke Transeuropske transportne mreže (TEN-T). Unutarnja luka Sisak na rijeci Savi manjeg je značaja te je dio šireg kruga mreže TEN-T. Sve luke dobro su povezane s drugim oblicima prijevoza, međunarodnom željezničkom i cestovnom mrežom.

Ukupna duljina klasificiranih vodnih putova u Republici Hrvatskoj iznosi 1016,8 km od čega je 611,6 km međunarodnih, 128,6 međudržavnih i 276,6 km državnih vodnih putova. Od međunarodnih vodnih putova 137,5 km je VI.c klase (Dunav, dionica od Iloka do Batine), 149,9 km IV. klase (dionice Save i Drave), 288,75 km III. Klase (dionice Save i Drave) te 35,45 km II. i. klase (dionice Drave, Kupe i Une). Hrvatska mreža unutarnjih vodnih putova predstavlja nedovoljno iskorišten dio nacionalnih vrijednosti RH radi dugogodišnje zapuštenosti i neopremljenosti infrastrukture te poteškoće u primjeni međudržavnih ugovora o korištenju pograničnih rijeka.

Gospodarski potencijal hrvatskih morskih luka temelji se na povoljnom zemljopisnom položaju i dubokom prodoru Jadranskog mora u kontinent. Hrvatski lučki sustav sastoji se od šest nacionalnih luka od posebnog međunarodnog gospodarskog značaja, 42 županijske luke i 285 lokalnih luka. Gotovo 90% teretnog prijevoza u hrvatskim lukama odvija se u lukama Rijeka, Ploče i Split. Putnički promet uglavnom se odvija u lukama Split i Zadar, dok glavninu prometa u luci Dubrovnik čini promet

brodovima na kružnim putovanjima. Prema podacima DZS-a na morskoj obali Hrvatske u 2018. godini evidentirane su ukupno 142 luke nautičkog turizma. Pomorski promet u RH obilježava neusklađenost gospodarskog i turističkog korištenja lučkih prostora, neodgovarajuće održavanje i opremljenost lučkih prostora te nedovoljna izgrađenost lučke nadgradnje i podgradnje u morskim lukama otvorenim za javni promet.

Prema broju zračnih luka u odnosu na površinu i broj stanovnika, RH se ubraja u razvijenije države Europe. Gotovo 85 % cijelog putničkog prometa u zračnim lukama odvija se u trima najvećima zračnim lukama: Zračnoj luci „Franjo Tuđman“ u Zagrebu, Zračnoj luci Split i Zračnoj luci Dubrovnik. Zračne luke nisu na odgovarajući način uključene u regionalni prometni sustav.

Hrvatska po stupnju digitalizacije društva i gospodarstva zaostaje za prosjekom EU. Daljnjim razvojem elektroničke komunikacijske infrastrukture planira se ravnopravno uključivanje u digitalno tržište EU-a. Broj priključaka širokopojasnog pristupa internetu neravnomjerno je raspoređen. Čak 25,70 % priključaka odnosi se na područje Grada Zagreba.

U prosjeku više od polovice električne energije proizvodi se u hidroelektranama, pa proizvodnja električne energije u Republici Hrvatskoj značajno varira ovisno o hidrološkim prilikama. U porastu je proizvodnja iz ostalih OIE-a, najviše iz vjetroelektrana. Domaće se potrebe ne zadovoljavaju vlastitom proizvodnjom te uvoz električne energije čini oko 30% ukupne potrošnje. RH se energijom koristi manje učinkovito od većine zapadnoeuropskih država. Trošimo više primarne energije po jedinici BDP-a od prosjeka potrošnje u EU-u.

Toplinska se energija proizvodi u kogeneracijskim postrojenjima u Zagrebu, Osijeku i Sisku ili u mini toplanama, blokovskim i kućnim kotlovnica za pojedina naselja te se distribucijskim cjevovodnim sustavima (vrel vodi, toplo vodi, parovodi) distribuira do objekata u kojima se u toplinskim stanicama predaje potrošačima. Korištenjem OIE i visokoučinkovite kogeneracije ostvarili su se interesi RH u području energetike utvrđeni Strategijom energetskog razvoja, što se ponajprije odnosi na povećanje udjela korištenja energije iz obnovljivih izvora energije na 20 % do 2020. godine temeljem prihvaćenih obveza EU-a.

Nafta i plin eksploatiraju se s 54 eksploatacijska polja pri čemu se iz domaće proizvodnje osigurava oko 20% potreba za naftom te oko 26% potreba za prirodnim plinom. Dobava prirodnog plina u Republiku Hrvatsku provodi se preko tri uvozna dobavna pravaca (preko Mađarske (Donji Miholjac) i Slovenije (Rogatec) te preko LNG terminala na otoku Krku (on je dominantni dobavni pravac za prirodni plin u RH zadnjih cca godinu i pol)). Transportni plinski sustav je dobro razvijen i omogućuje predaju plina na području 19 županija.

Opskrba tržišta naftnim derivatima odvija se dijelom iz domaćih rafinerija, a dijelom iz uvoza. Važnu ulogu u naftnom sektoru ima naftovodno-skladišna infrastruktura koja je dobro razvijena i može zadovoljiti domaće i inozemne potrebe u nadolazećem razdoblju.

Priključenost na sustav javne vodoopskrbe iznosi oko 86 % (2018. godine). Vodoopskrbna mreža na županijskoj razini nejednolika je razvijena i ovisi ponajprije o razvijenosti županije i stupnju urbanizacije prostora.

Prikupljanje, obrada i vraćanje u uporabu otpadnih voda u RH nije ostvareno u zadovoljavajućoj mjeri, što dodatno povećava opasnost od onečišćenja i smanjenja mogućnosti opskrbe pitkom vodom.

Svi strateški sektorski dokumenti predviđaju dodatna ulaganja kako bi došlo do poboljšanja infrastrukture.

Program konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. kroz prioritetne politike definiraju niz specifičnih ciljeva i aktivnosti koji će pridonijeti poboljšanju daljnjeg razvoja infrastrukture, posebice u sektoru prometa i obnovljivih izvora energije. To su prvenstveno ciljevi s naglaskom na javnu odvodnju, zatim ciljevi politike 3 usmjerene na energetska i prometnu infrastrukturu te ciljeve politike 5 koji su usmjereni na ulaganja u infrastrukturu na lokalnoj razini, s naglaskom na "zeleniju" infrastrukturu (prometnu infrastrukturu za pješake, bicikle, zelena infrastruktura, komunikacijsku infrastrukturu, infrastrukturu za alternativna goriva na otocima...).

B.14. GOSPODARENJE OTPADOM

Na području Republike Hrvatske Zakonom o gospodarenju otpadom (NN 84/21) i strateškim i planskim dokumentima definiran je sustav gospodarenja otpadom koji se temelji na redu prvenstva gospodarenja otpadom u svrhu zaštite okoliša i ljudskoga zdravlja sprječavanjem ili smanjenjem nastanka otpada, smanjenjem negativnih učinaka nastanka otpada te gospodarenja otpadom, smanjenjem ukupnih učinaka uporabe sirovina i poboljšanjem učinkovitosti uporabe sirovina te povećanjem recikliranja i ponovnog korištenja reciklata.

Prema zadnjim dostupnim podacima, u razdoblju na 2014. – 2020. bilježi se porast proizvedenih količina komunalnog otpada te porast količina odvojeno sakupljenog i oporabljene otpada. Stopa oporabe od 34 % još uvijek je niža od europskog prosjeka. Količina odloženog otpada također je u padu, međutim u 2020. godini još uvijek se 56 % otpada odlagalo na odlagališta. Od 2005. do 2020. godine ukupno je evidentirano i prati se 317 lokacija službenih odlagališta. Na kraju 2020. godine zabilježeno je ukupno 228 zatvorenih lokacija odlagališta otpada, odnosno 93 aktivna odlagališta te 4 odlagališta koja su radila dio godine. Prijavljeni podaci o odlagalištima ukazuju na smanjenje odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada, no ne u mjeri potrebnoj za dostizanje cilja vezanog uz smanjenje odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada propisanog za 2020. godinu.

Od 11 planiranih centara za gospodarenje otpadom (CGO) u Hrvatskoj, izgrađena su i u funkciji dva (Mariščina i Kaštijun), dva su u izgradnji (Bikarac i Biljane Donje), četiri centra su odobrena za EU financiranje i u fazi su ugovaranja radova (Babina Gora, Lečevica, Lučino Razdolje i Piškornica) dok su preostala tri centra u fazi pripreme dokumentacije za prijavu na EU sufinanciranje (Orlovnjak, Šagulje i Zagreb).

Od posebnih kategorija otpada, značajni problemi još uvijek su prisutni u gospodarenju otpadnim muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te gospodarenju građevnim otpadom. Velike količine mulja koji se proizvodi još uvijek ne prati odgovarajući sustav gospodarenja muljem. Podaci o nastalom građevnom otpadu zasad se još uvijek procjenjuju a infrastruktura za gospodarenje građevnim otpadom još uvijek nije adekvatna.

Prema postojećem stanju i prepoznatim problemima u gospodarenju otpadom u RH, a u skladu s ciljevima Strategije gospodarenja otpadom RH, Plana gospodarenja otpadom RH 2017. – 2022. i izmjenama Plana gospodarenja otpadom RH 2017. – 2022., određeni su sljedeći okolišni ciljevi:

- O1 Izbjegavanje nastajanja otpada, smanjivanje količina otpada na izvoru i količina odloženog otpada, uz materijalnu i energetske oporabu otpada
- O2 Unaprijediti infrastrukturu gospodarenja otpadom

Analizom aktivnosti planiranih u sklopu PKK i ITP utvrđeno je da velik dio aktivnosti nije direktno vezan uz gospodarenje otpadom te se ne očekuje njihov utjecaj na gospodarenje otpadom. Dio aktivnosti, međutim, može posredno imati pozitivan ili negativan utjecaj.

Provedba aktivnosti u okviru specifičnih ciljeva 2. i., 2. ii, 2. v. i 2.vi. PKK imat će značajan pozitivan utjecaj na gospodarenje otpadom.

Aktivnosti koje se odnose na izgradnju postrojenja za ponovnu uporabu, odvojeno sakupljanje i recikliranje otpada te centara za gospodarenje otpadom doprinijet će poboljšanju i unaprjeđenju infrastrukture za gospodarenje otpadom. Aktivnosti na edukaciji i jačanju svijesti javnosti i poslovnog sektora pozitivno će utjecati na sprječavanje nastajanja i smanjenje količina nastalog otpada. Provedba Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama rezultirat će smanjenjem količina građevnog otpada, dok će ulaganja u pilot projekte vezane uz oporabu otpada koji će uključiti i mulj iz uređaja za obradu otpadnih voda te ulaganja u izgradnju građevina za obradu otpadnog mulja iz uređaja za obradu otpadnih voda doprinijeti nadogradnji i unapređenju infrastrukture za obradu mulja iz uređaja za obradu otpadnih voda.

Provedba aktivnosti u okviru specifičnog cilja 2. v. Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama PKK, kroz ulaganja u nova ili nadograđena postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda uključujući i građevine za obradu mulja, uključuje i nastanak većih količina mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Ukoliko postupanje s nastalim otpadnim muljem neće biti odgovarajuće riješeno postupcima zbrinjavanja ili oporabe, može doći do nekontroliranog odlaganja mulja, što također predstavlja dugoročnu prijetnju za okoliš i ljudsko zdravlje.

Provedbom aktivnosti koje se odnose na rekonstrukciju i izgradnju objekata različite namjene te rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih velikih infrastrukturnih objekata doći će do nastanka značajnih količina materijala od iskopa, građevinskog otpada te drugih vrsta otpada. Ukoliko će se istima gospodariti u skladu s postojećim zakonodavnim okvirom, ne očekuje se njihov negativan utjecaj na okoliš.

B.15. MOGUĆI PREKOGRANIČNI UTJECAJI

PKK-om i ITP-om se planiraju ulaganja u širok raspon aktivnosti. Aktivnosti koje se planiraju unutar PO1, PO4 i PO5 su aktivnosti većinom lokalnog karaktera koje se odnose na izgradnju/ rekonstrukciju/ modernizaciju znanstvene, poslovne, socijalne i zdravstvene infrastrukture unutar već izgrađenih područja, ulaganje u opremanje objekata, podršku pokretanjima novih poduzeća, povezivanju znanstvenih institucija i gospodarstva i slično. Utjecaj provedbe ovih aktivnosti je ograničen na usko područje zahvata što se uglavnom odnosi na postojeća građevinska područja, te se njihovom provedbom ne očekuje prekogranični utjecaj.

Aktivnosti koje se planiraju unutar prioritetnih osi PO2 i PO3 su aktivnosti koje uključuju izgradnju/ rekonstrukciju/ modernizaciju energetske i prometne infrastrukture, gospodarenje otpadom i upravljanjem vodama (vodoopskrba, odvodnja, pročišćavanje otpadnih voda, obrane od poplava, navodnjavanje i slično). Ovi tipovi aktivnosti mogu imati utjecaj i na šire okolno područje. Međutim, obzirom da u ovoj fazi nisu poznate lokacije projekata u koje će se ulagati nije moguće utvrditi mogući prekogranični utjecaj. U slučaju da se pojedini projekti koji će se financirati nalaze u blizini granice susjednih država ili da svojim karakterom mogu imati utjecaje na šire područje, uključujući i područje susjedne države, mogući prekogranični utjecaj razmatrat će se na razini pojedinog projekta u postupku procjene utjecaja na okoliš.

C. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA UKLJUČUJUĆI MJERE SPRJEČAVANJA, SMANJENJA I UBLAŽAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA PROVEDBE STRATEGIJE, PLANA ILI PROGRAMA NA OKOLIŠ

Mjere zaštite okoliša koncipirane su na način da predstavljaju uvjete koje trebaju zadovoljiti projekti koji će se financirati iz fondova putem PKK-a i ITP-a kako bi se osigurala zaštita pojedinih sastavnica okoliša na koje se očekuje utjecaj provedbom aktivnosti. Osim u vidu uvjeta, određene mjere predstavljaju preporuke za prioritete usmjeravanja ulaganja ovisno o prepoznatim okolišnim problemima i postojećem stanju okoliša. U nastavku je dan pregled mjera grupiranih po specifičnim ciljevima na koje se odnose uz naznaku sastavnice okoliša s kojom je povezana.

U nastavku je dan pregled mjera grupiranih po specifičnim ciljevima na koje se odnose uz naznaku sastavnice okoliša s kojom je povezana.

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
CILJ POLITIKE: (PO1) KONKURENTNIJA I PAMETNIJA EUROPA PROMICANJEM INOVATIVNE I PAMETNE GOSPODARSKE PREOBRAZBE TE REGIONALNE POVEZANOSTI IKT-A			
Prioritet: Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju			
1.i.	Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenom naprednih tehnologija	Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
1.ii.	Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća, istraživačke organizacije i tijela javne vlasti	--	--
1.iii.	Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	Prilikom odabira tehnologija proizvodnje ili izvršenja usluga potrebno je koristiti tzv. zelene tehnologije čime bi se direktno ili indirektno smanjile emisije stakleničkih plinova.	Ublažavanje klimatskih promjena
		Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Prednost dati ulaganjima u područja u kojima je izraženiji trend rasta nezaposlenosti i depopulacijskim područjima te u područja gdje su izraženija emigracijska kretanja (izražen negativni migracijski saldo).	Stanovništvo
		Razvoj turizma u nenaseljenim područjima planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti. Planirati razvoj turističke i posjetiteljske infrastrukture na način da se izbjegnu vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.	Bioraznolikost
1.iv.	Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo	--	--
Prioritet: Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju			
1.v.	Jačanje digitalne povezivosti	Izgradnju širokopojsnih agregacijskih mreža planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri	Bioraznolikost

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		izbjegniti vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.	Stanovništvo
		Izraditi bazu podataka koja će sadržavati podatke o ruralnim područjima koja nemaju dostupne digitalne komunikacijske mreže, a u kojima postoji potreba. Potreba za navedenom infrastrukturom može ovisiti i o dobroj i socijalnoj strukturi stanovništva na konkretnom području . Npr. ukoliko se u nekom ruralnom području nalazi 90% starog stanovništva, a takva nepovoljna demografska struktura u ruralnim područjima nije rijetkost, pitanje je postoji li potreba za uvođenjem digitalne komunikacijske. Izrada ove baze koristila bi se u svrhu usmjeravanja ulaganja u područja gdje je potrebno.	
CILJ POLITIKE: (PO2) ZELENIJA, OTPORNA EUROPA S NISKOM RAZINOM EMISIJA UGLJIKA KOJA PRELAZI NA GOSPODARSTVO S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA UGLJIKA PROMICANJEM PRIJELAZA NA ČISTU I PRAVEDNU ENERGIJU, ZELENIH I PLAVIH ULAGANJA, KRUŽNOGA GOSPODARSTVA, UBLAŽAVANJA KLIMATSKIH PROMJENA I PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA, SPRJEČAVANJA RIZIKA I UPRAVLJANJA RIZICIMA TE ODRŽIVE GRADSKO MOBILNOSTI			
Prioritet: Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa			
2 (i)	Promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova	Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Prednost dati ulaganjima u projekte energetske obnove u naseljima smještenim u blizini ili unutar zaštićenih područja prirode.	Zaštićena područja
		U projektima energetske obnove, a osobito obnove objekata koji su kulturna dobra, prednost dati korištenju drva i proizvoda od drva kao doprinosa ublažavanju klimatskih promjena.	Šume i šumarstvo
		Pojedinačne projekte energetske i cjelovite obnove za objekte koji su kulturna dobra prilagoditi utvrđenim svojstvima i vrijednostima kulturnog dobra, uz obvezno ishođenje stručnog mišljenja koje izdaje nadležni konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija, Uprave za zaštitu kulturne baštine, a koje sadrži konzervatorske smjernice za izradu detaljnog opisa i grafičkog prikaza predviđenih zahvata energetske obnove zgrade.	Kulturno-povijesna baština
2. ii.	Promicanje obnovljive energije u skladu s	Izgradnju OIE planirati izvan područja rasprostranjenosti vrijednih rijetkih i/ili ugroženih staništa	Bioraznolikost

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA	MJERA	OKOLIŠ
Direktivom (EU) 2018/2001, uključujući kriterije održivosti utvrđene u njoj	i staništa pogodnih za ugrožene i strogo zaštićene vrste, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Elektroenergetske objekte planirati na način da se spriječi elektrokucija životinja.	
	Poljoprivredne kulture i šumske vrste koje se mogu koristiti za proizvodnju biomase kao izvora obnovljive energije trebaju se saditi na zemljištima lošije kvalitete s obzirom da energetske kulture karakterizira mogućnost uzgoja u različitim agroekološkim uvjetima. Također, prilikom odabira lokacija za gradnju postrojenja vezanih za OIE treba izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.	Tlo i poljoprivreda
	Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način, a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.	Vode
	Prilikom odabira lokacija za iskorištavanje OIE, potrebno je integriranim prostornim planiranjem u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju šumskih površina te osigurati održivo korištenje šuma, uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na šume i šumarstvo.	Šume i šumarstvo
	Prilikom odabira lokacija za izgradnju infrastrukture i iskorištavanje OIE, potrebno je u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju staništa uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na divljač i lovstvo.	Divljač i lovstvo
	Pojedinačne projekte opskrbe obnovljivom energijom za objekte koji su kulturna dobra prilagoditi utvrđenim spomeničkim svojstvima i vrijednostima, uz obvezno ishođenje stručnog mišljenja koje izdaje nadležni Konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija, Uprave za zaštitu kulturne baštine, a koje sadrži konzervatorske smjernice za izradu detaljnog opisa i grafičkog prikaza predviđenih zahvata energetske obnove zgrade.	Kulturno-povijesna baština

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
2. iii.	Razvoj pametnih energetskih sustava, mreža i skladištenja izvan transeuropske energetske mreže (TEN-E)	Koridore nove infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja te u izgradnji obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobraza. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz
		Prilikom odabira lokacija za gradnju infrastrukture za alternativne prijevoze izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.	Tlo i poljoprivreda
		Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela, a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela.	Vode
		Koridore nove infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegnu rijetki i/ili ugroženi stanišni tipovi i staništa strogo zaštićenih vrsta odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura njihova povezanost te primijeniti rješenja bliska prirodi.	Bioraznolikost
		Novu infrastrukturu u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja.	Zaštićena područja
2. iv.	Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima	Prilikom pripreme strateških dokumenta kod procjene ranjivosti na klimatske promjene uključiti i procjenu rizika na zdravlje stanovništva kako bi se pravovremeno definirale mjere prilagodbe i posebno odgovara na krizne situacije.	Prilagodba klimatskim promjenama
		Prilikom odabira lokacija za gradnju akumulacija izbjegavati potapanje većih površina P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu te provesti aktivnosti kojima će se spriječiti erozija tla vodom uz novonastale akumulacije.	Tlo i poljoprivreda
		Izgradnju zaštitnih vodnih građevina za obranu od poplava projektirati na način da što manje utječu na hidromorfološke elemente vodotoka, osiguraju stabilizaciju obala i pokosa a smanje eroziju (potrebno je pravilno dimenzionirati evakuacijske građevine retencije kako bi se omogućio kontinuitet i hidrološki režim u vodotoku za vrijeme neekstremnih hidroloških prilika; planirani objekti moraju biti dimenzionirani tako da zadovoljavaju potrebe već izgrađenih objekata uzvodno i nizvodno, kako se ne bi ugrozio postojeći hidrotehnički sustav na vodotoku, odabirom odgovarajućih materijala za gradnju omogućiti drenažu podzemnih voda iz zaleđa	Vode

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		građevine prema vodotoku). Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena. Radove je potrebno izvoditi na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta.	
		Prilikom odabira hidrotehničkih zahvata s ciljem obrane od poplave dati prednost zahvatima kojima se minimalno mijenjaju poplavni režimi značajnih područja močvara, šuma ili travnjaka. Tijekom planiranja infrastrukture unutar ili u blizini ugroženih ili rijetkih staništa primijeniti rješenja temeljena na prirodi (NBS): <ul style="list-style-type: none"> • korištenje prirodnih retencija i vodotoka u zaštiti od štetnog djelovanja voda • izbjegavanje utvrđivanja obala te kanaliziranja i regulacije vodotoka • očuvanje povoljne građe i strukture obale, priobalnih područja i riječnih ušća • očuvanje povezanosti vodnoga toka te planiranje pregrada na način da se omogući migracija ugroženih i strogo zaštićenih vrsta 	Bioraznolikost
		Pri planiranju sustava obrane od poplava osigurati povoljan vodni režim bez narušavanja stabilnosti poplavnih staništa unutar zaštićenih područja.	Zaštićena područja
		Pri planiranju sustava obrane od poplava osigurati povoljan vodni režim bez narušavanja stabilnosti šumskih ekosustava poplavnog područja. Također, prednost dati retencijama nad akumulacijama. Kod planiranja sustava upravljanja bujičnim tokovima i s njima povezanim rizicima od pojave erozija i klizišta, prednost dati prirodnim rješenjima, biotehničkim sustavima, korištenjem odgovarajućih autohtonih vrsta šumskog drveća i grmlja.	Šume i šumarstvo
		Pri planiranju sustava obrane od poplava voditi računa o staništima pogodnim za razmnožavanje i obitavanje divljači, posebno divljih pataka i ako je moguće izbjegavati takva područja te izbjegavati uklanjanje vegetacije.	Divljač i lovstvo

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
2. v.	Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama	Kod dimenzioniranja sustava javne odvodnje uzeti u obzir i očekivano povećanje učestalosti vremenskih nepogoda s kratkotrajnim intenzivnim oborinama kako bi se izbjegle poplave urbanih dijelova naselja. Kod razvoja projektne dokumentacije za novu ili rekonstrukciju postojeće obalne vodno-komunalne infrastrukture posebno procijeniti izloženost i ranjivost na očekivani porast razine mora te po potrebi predvidjeti dodatne mjere zaštite.	Prilagodba klimatskim promjenama
		Sustav vodoopskrbe i javne odvodnje planirati na način da se radovima izbjegava narušavanje kvalitete P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu i da se nakon zahvata gornji sloj tla vrati u prvobitno stanje.	Tlo i poljoprivreda
		Na razini pojedinačnih zahvata planirati korištenje voda iz prirodnih vodotoka i podzemnih vodonosnika na način da se izbjegne značajan negativan utjecaj uslijed promjena kojima bi se narušilo stanje voda i ekološki zahtjevi vrsta vezanih uz vodene ekosustave.	Bioraznolikost
		Prednost dati ulaganjima u projekte izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda (sabrne jame, sustavi javne odvodnje, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda) u naseljima smještenim u blizini ili unutar zaštićenih područja prirode.	Zaštićena područja
		Sustav javne vodoopskrbe i javne odvodnje planirati na način da se u što većoj mjeri izbjegne krčenje šuma i fragmentiranje šumskih površina, osobito šuma visokog uzgojnog oblika. Gdje je moguće, koristiti postojeće i/ili planirane trase šumske infrastrukture (prometnice, prosjeke).	Šume i šumarstvo
		Sustav javne vodoopskrbe i javne odvodnje planirati na način da se u što većoj mjeri izbjegne krčenje šuma i fragmentiranje lovnoproduktivnih površina.	Divljač i lovstvo
		Prilikom odabira lokacije za gradnju infrastrukture izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i	Kulturno-povijesna baština

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	
2. vi.	Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo	Razminirana visoko vrijedna i vrijedna poljoprivredna zemljišta (P1 i P2 poljoprivredna zemljišta) čim prije privesti kulturi.	Tlo i poljoprivreda
		Ulaganja usmjeriti u aktivnosti vezane za sanaciju/zatvaranje/obnovu koje se temelje na najboljim raspoloživim tehnologijama kojima će se umanjiti problem procjednih voda na lokacijama i otpuštanja onečišćujućih tvari u okoliš. Odabir lokacije za gradnju postrojenja za gospodarenje otpadom planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegnu rijetki i/ili ugroženi stanišni tipovi i staništa strogo zaštićenih vrsta odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura njihova povezanost.	Bioraznolikost
		Prednost dati projektima sanacije područja onečišćenih otpadom unutar zaštićenih područja prirode.	Zaštićena područja
		Prilikom odabira lokacije za izgradnju postrojenja za gospodarenje otpadom izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	Kulturno-povijesna baština
		Ulaganja usmjeriti u edukaciju i informiranje lokalnog stanovništva o izgradnji CGO-a i važnosti odvojenog sakupljanja i recikliranja otpada. Posebno se to odnosi na lokacije CGO-a i ostalih dijelova sustava gospodarenja otpadom s obzirom da se može očekivati povećani otpor prilikom njihove izgradnje.	Stanovništvo
2. vii.	Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim	Prilikom odabira vrsta, prednost dati autohtonim vrstama, naročito prilikom sadnje izvan urbanih sredina te prilikom osnivanja parkovnih i/ili šumskih površina uz korita površinskih	Bioraznolikost

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
	područjima, te smanjenjem svih oblika onečišćenja	tokova.	
		Ulaganja usmjeriti i u projekte kojima se povećava znanje o učincima klimatskih promjena na bioraznolikost kako bi se na vrijeme smanjio taj utjecaj i osigurala njihova otpornost.	Prilagodba klimatskim promjenama
		U provedbu Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima uključiti i širenje pješačkih I rekreacijskih zona kao dio razvoja zelene infrastrukture.	Zdravlje ljudi
		Pri planiranju revitalizacije šumskih ekosustava kao i planiranja urbanih šuma u urbanim područjima, a u suradnji sa šumarskim stručnjacima, koristiti primarno autohtone vrste prilagođene stanišnim i klimatskim uvjetima ciljanog područja, u svrhu sprječavanja rizika od pojave i širenja invazivnih alohtonih šumskih štetnika i bolesti koje se mogu uvesti putem sadnica, a koje mogu utjecati na stabilnost i bioraznolikost šumskih ekosustava izvan i unutar urbanih područja. Na razminiranim šumskim površinama čim prije uspostaviti redovno gospodarenje te provesti hitnu sanitarnu sječu i adekvatne mjere njege radi revitalizacije šume i šumskog zemljišta.	Šume i šumarstvo
Prioritet: Razvoj održive intermodalne urbane mobilnosti, kao dio prijelaza na niskougljično gospodarstvo			
2.viii.	Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Na području zona sanitarne zaštite (uključujući i potencijalne) dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Tijekom izgradnje i modernizacije riječne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri sačuvati funkcionalnost postojećeg sustava zaštite od štetnih djelovanja voda i postojeći hidrološki režim. Prilikom planiranja zahvata u prostoru uzeti u obzir opasnosti od štetnog djelovanja voda te uključiti i eventualne mjere prilagodbe klimatskim promjenama.	Vode
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja te u izgradnji obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobrazna. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		Trase prometne infrastrukture planirati u najvećoj mogućoj mjeri kroz antropogeno izmijenjena staništa te izbjegavati područja rasprostiranja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ugrožene i strogo zaštićene vrste, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura povezanost te primijeniti rješenja bliska prirodi.	Bioraznolikost
		Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	Kulturno-povijesna baština
CILJ POLITIKE: (PO3) POVEZANJA EUROPA JAČANJEM MOBILNOSTI			
Prioritet: Razvoj održive, pametne i sigurne mobilnosti			
3.i.	Razvoj pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene	Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja te u izgradnji obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobrazu. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz
		Prilikom odabira lokacija za gradnju nove prometne infrastrukture izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta prema propisima o prostornom uređenju poljoprivrednom zemljištu i spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.	Tlo i poljoprivreda

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		<p>Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Na području zona sanitarne zaštite (uključujući i potencijalne) dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela, osobito u razvoju riječnog prometa (električna, hibridna vozila). Tijekom izgradnje i modernizacije riječne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri sačuvati funkcionalnost postojećeg sustava zaštite od štetnih djelovanja voda i postojeći hidrološki režim.</p> <p>Prilikom planiranja infrastrukturnih radova primijeniti odgovarajuće smjernice (npr. prema ICPDR 2010: Platina – Priručnik dobre prakse u održivom planiranju vodnih putova) na način da utjecaj promjene hidromorfologije bude lokalnog karaktera i na prihvatljivoj razini (kako bi se minimalizirala degradacija korita rijeka poboljšati granulometrijski sastav korita za njegovu stabilizaciju, tamo gdje je to moguće planirati premještanje pojedinih dionica plovnog puta kako bi se koristile dublje zone). Prilikom planiranja zahvata u prostoru uzeti u obzir opasnosti od štetnog djelovanja voda te uključiti i eventualne mjere prilagodbe klimatskim promjenama.</p>	Vode
		<p>Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture prvenstveno kroz antropogeno izmijenjena staništa, odnosno na način da se najvećoj mogućoj mjeri izbjegn timerjetki i/ili ugroženi stanišni tipovi i staništa strogo zaštićenih vrsta i na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura njihova povezanost te primijeniti rješenja bliska prirodi.</p> <p>Provoditi mjere kontrole širenja, uklanjanja i pravilnog zbrinjavanja invazivnih biljnih vrsta.</p> <p>Prometnu infrastrukturu planirati na način da se omogući implementacija zelene infrastrukture.</p> <p>Prilikom razvoja projekata unapređenja plovnosti minimalizirati potrebu za provedbom aktivnosti produbljivanja dna vodotoka.</p>	Bioraznolikost
		Nove prometne koridore u pravilu planirati izvan zaštićenih područja.	Zaštićena područja
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i	Šume i šumarstvo

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
3.ii.	Razvoj i jačanje održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, među ostalim i poboljšanjem pristupa mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti	zaštito od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).	
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava zauzimanje novih lovnoproduktivnih površina i presijecanje koridora divljači kao i fragmentacija staništa. U suradnji s lovoovlaštenicima premjestiti lovnotehničke i lovnogospodarske objekte s planiranih trasa.	Divljač i lovstvo
		Utvrđiti ustaljene migracijske koridore te osigurati nesmetano kretanje divljači i povezanost staništa uz primjenu odgovarajućih tehničkih rješenja u najvećoj mogućoj mjeri. Postaviti svjetlosnu i /ili zvučnu signalizaciju i zaštitne ograde na mjestima prijelaza za divljači koja odvrćaju divljač od prelaska ceste kod nailaska vozila.	
		Prilikom razvoja projektne dokumentacije provesti analizu mogućih utjecaja projekta na klimatske promjene i po potrebi definirati mjere kojima će se postići klimatska neutralnost odnosno postavljeni ciljevi smanjenja emisija do 2030. i 2050. godine prema smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene	Ublažavanje klimatskih promjena
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja te u izgradnji obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobraza. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz
		Prilikom odabira lokacija za gradnju novih obilaznica na državnim i županijskim cestama kao i nove željezničke mreže izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta prema propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu i spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.	Tlo i poljoprivreda
		Kod razvoja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente. Na području zona sanitarne zaštite (uključujući i potencijalne) dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela, osobito u razvoju riječnog prometa (električna, hibridna vozila).	Vode

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		Kod modernizacije i izgradnje nove lučke infrastrukture, sakupljanje oborinskih voda s lučkih površina te parkirališta planirati kao zatvoreni sustav odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda prije ispuštanja.	
		Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture prvenstveno kroz antropogeno izmijenjena staništa, sa što kraćim dionicama kroz nefragmentirana staništa, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Provoditi mjere kontrole širenja, uklanjanja i pravilnog zbrinjavanja invazivnih biljnih vrsta. Prometnu infrastrukturu planirati na način da se omogući implementacija zelene infrastrukture. Prilikom razvoja projekata unapređenja plovnosti minimalizirati potrebu za provedbom aktivnosti produbljivanja dna vodotoka.	Bioraznolikost
		Nove prometne koridore u pravilu planirati izvan zaštićenih područja. Prilikom modernizacije unutarnjih plovniha puteva osigurati povoljan vodni režim bez narušavanja stabilnosti poplavnih staništa unutar zaštićenih područja.	Zaštićena područja
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i zaštitio od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).	Šume i šumarstvo
		Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava zauzimanje novih lovnoproduktivnih površina i presijecanje koridora divljači kao i fragmentacija staništa. U suradnji s lovoovlaštenicima premjestiti lovnotehničke i lovnogospodarske objekte s planiranih trasa. Utvrditi ustaljene migracijske koridore te osigurati nesmetano kretanje divljači i povezanost staništa uz primjenu odgovarajućih tehničkih rješenja u najvećoj mogućoj mjeri Postaviti svjetlosnu i /ili zvučnu signalizaciju i zaštitne ograde na mjestima prijelaza za divljači koja odvrću divljač od prelaska ceste kod nailaska vozila.	Divljač i lovstvo
		Prilikom odabira lokacije za gradnju prometne infrastrukture izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i	Kulturno-povijesna baština

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		<p>prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela.</p> <p>U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji.</p> <p>Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.</p>	
CILJ POLITIKE: (PO4) UKLJUČIVIA EUROPA S ISTAKNUTIJOM SOCIJALNOM KOMPONENTOM PROVEDBOM EUROPSKOG STUPA SOCIJALNIH PRAVA			
Prioritet: Jačanje zdravstvenog sustava; promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja			
4.ii.	Poboljšanje jednakog pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja kroz razvoj pristupačne infrastrukture, među ostalim i jačanjem otpornosti obrazovanja i osposobljavanja na daljinu i na internetu	Ulaganja usmjeriti u teže dostupna područja s većim udjelom ranjivih skupina i izraženijim trendom depopulacije.	Stanovništvo
		Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.	Vode
		Izgradnju novih objekata van urbanih područja planirati izvan područja rasprostranjenosti ugroženih i rijetkih stanišnih tipova ili staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.	Bioraznolikost
4.iii.	Promicanje socioekonomske uključenosti marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama, kroz integrirana djelovanja, uključujući stanovanje i socijalne usluge	Ulaganja usmjeriti u teže dostupna područja s većim udjelom ranjivih skupina i izraženijim trendom depopulacije.	Stanovništvo
		Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje	Vode

STRATEŠKA STUDIJA ZA PROVEDBU STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027. I INTEGRIRANOG TERITORIJALNOG PROGRAMA 2021.-2027.

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		klimatskih promjena.	
		Izgradnju novih objekata van urbanih područja planirati izvan područja rasprostranjenosti ugroženih i rijetkih stanišnih tipova ili staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.	Bioraznolikost
4.v.	Osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi i poticanjem otpornosti zdravstvenih sustava, uključujući primarnu skrb, te promicanjem prijelaza s institucionalne skrbi na skrb unutar obitelji i zajednice	Ulaganja usmjeriti na jačanje kapaciteta javnozdravstvenih ustanova za praćenje poveznica okoliša, posebno klimatskih promjena sa zdravljem.	Prilagodba klimatskim promjenama
		Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.	Vode
		Prilikom planiranja, osigurati energetske učinkovitost novih ili rekonstruiranih objekata, ako je moguće ugraditi i OIE, a u svrhu smanjenja potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova.	Ublažavanje klimatskih promjena
4.vi.	Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama	Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.	Vode
		Prilikom planiranja, osigurati energetske učinkovitost novih ili rekonstruiranih objekata, ako je moguće ugraditi i OIE, a u svrhu smanjenje potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova.	Ublažavanje klimatskih promjena
		Kod obnove i gradnje kulturne i turističke infrastrukture prednost dati korištenju drva i proizvoda od drva kao doprinos u ublažavanju klimatskih promjena.	Šume i šumarstvo
		Razvoj turizma u nenaseljenim područjima planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti. Planirati razvoj turističke i posjetiteljske infrastrukture na način da se izbjegnu	Bioraznolikost

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA		MJERA	OKOLIŠ
		vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost..	
		Razvoj turizma unutar zaštićenih područja planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti zbog kojih su područja uspostavljena.	Zaštićena područja
		Prilikom odabira lokacija za gradnju turističke i sportske infrastrukture izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	Kulturno-povijesna baština

STRATEŠKA STUDIJA ZA PROVEDBU STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027. I INTEGRIRANOG TERITORIJALNOG PROGRAMA 2021.-2027.

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM		MJERA	OKOLIŠ
CILJ POLITIKE: (PO1) KONKURENTNIJA I PAMETNIJA EUROPA PROMICANJEM INOVATIVNE I PAMETNE GOSPODARSKE PREOBRAZBE TE REGIONALNE POVEZANOSTI IKT-A			
Prioritet: Industrijska tranzicija Hrvatskih regija			
1.i.	Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenom naprednih tehnologija	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.	Bioraznolikost
1.iii.	Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	Prilikom odabira lokacija za gradnju poslovne i istraživačke infrastrukture izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	Kulturna baština
		Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Prednost dati ulaganjima u područja u kojima je izraženiji trend rasta nezaposlenosti i depopulacijskim područjima te u područja gdje su izraženija emigracijska kretanja (izražen negativni migracijski saldo).	Stanovništvo
1.iv.	Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo	--	--
CILJ POLITIKE: (PO2) Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija ugljika koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prijelaza na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprječavanja rizika i upravljanja rizicima te održive gradske mobilnosti			

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM		MJERA	OKOLIŠ
Prioritet: Jačanje zelenog, čistog, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima			
2.viii.	Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	Koridore nove cestovne infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz
		Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena. Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela. Radove je potrebno izvoditi na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta.	Vode
		Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture.	Bioraznolikost
		Koridore nove cestovne infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i zaštitio od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).	Šume i šumarstvo

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM		MJERA	OKOLIŠ
		Prilikom odabira lokacija za izgradnju infrastrukture potrebno je u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju staništa uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na divljač i lovstvo.	Divljač i lovstvo
		Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	Kulturno-povijesna baština
CILJ POLITIKE: (PO5) Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa			
Prioritet: Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i zelenih otoka			
5.i.	Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima;	Pri planiranju zelene infrastrukture u urbanim područjima, a u suradnji s odgovarajućim stručnjacima, koristiti primarno autohtone vrste. Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz
		Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena. Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile	Vode

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM	MJERA	OKOLIŠ
	emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela. Radove je potrebno izvoditi na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta.	
	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture.	Bioraznolikost
	Razvoj turizma unutar zaštićenih područja planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne i kulturne vrijednosti zbog kojih su područja uspostavljena.	Zaštićena područja
	Pri planiranju zelene infrastrukture u urbanim područjima, a u suradnji sa šumarskim stručnjacima, koristiti primarno autohtone vrste prilagođene stanišnim i klimatskim uvjetima ciljanog područja, u svrhu sprječavanja rizika od pojave i širenja invazivnih alohtonih šumskih štetnika i bolesti koje se mogu uvesti putem sadnica, a koje mogu utjecati na stabilnost i bioraznolikost šumskih ekosustava izvan i unutar urbanih područja. Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i zaštitio od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).	Šume i šumarstvo
	Prilikom odabira lokacija za izgradnju infrastrukture i iskorištavanje OIE, potrebno je u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju staništa uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na divljač i lovstvo.	Divljač i lovstvo
	Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj	Kulturno-povijesna baština

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM		MJERA	OKOLIŠ
5.ii.	Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana.	lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	
		Poticati participativni pristup u integriranim projektima ulaganja (uključivanje relevantnih socio-ekonomskih dionika u planiranje i provedbu aktivnosti). Osnivati i širiti pješačke zone u integriranim projektima zelene infrastrukture te pilot projektima na razini gradskih četvrti. Osigurati dostupnosti pitke vode na javnim prostorima (npr. javne česme i zdenci). Planirati javne prostore za slobodno provođenje rekreativnih aktivnosti.	Stanovništvo/Zdravlje ljudi
		Pri planiranju razvoja urbane zelene mreže, surađivati s odgovarajućim stručnjacima. Nadogradnju/rekonstrukciju neiskorištene državne imovine na otocima; otvaranje novih muzeja, posjetiteljskih centara; ulaganje u infrastrukturu (izgradnja) planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja i obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobraza. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.	Krajobraz
		Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.	Ublažavanje klimatskih promjena Prilagodba klimatskim promjenama
		Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena. Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela. Radove je potrebno izvoditi na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne	Vode

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM		MJERA	OKOLIŠ
		zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta.	
		Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Planirati razvoj trasa infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture. Vodnokomunalne zahvate projektirati na način da se ne izvodi obaloutvrđivanje/kanaliziranje/pregrađivanje vodotoka odnosno minimalizirati potrebu za izvedbom više hidrotehničkih zahvata na jednom vodotoku te primijeniti rješenja temeljena na prirodi.	Bioraznolikost
		Razvoj turizma unutar zaštićenih područja planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne i kulturne vrijednosti zbog kojih su područja uspostavljena.	Zaštićena područja
		Područja za iskorištavanje OIE planirati na način da se najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučaju kada to nije moguće, na projektnoj razini odgovarajućim mjerama zaštite osigurati da se utjecaj izgradnje svede na prihvatljivu razinu.	Šume i šumarstvo
		Prilikom odabira lokacije za izgradnju turističke i prometne infrastrukture izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.	Kulturna baština

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM		MJERA	OKOLIŠ
		<p>Poticati participativni pristup u integriranim projektima ulaganja (uključivanje relevantnih socio-ekonomskih dionika u planiranje i provedbu aktivnosti).</p> <p>Osnivati i širiti pješačke zone u integriranim projektima zelene infrastrukture te pilot projektima na razini gradskih četvrti.</p> <p>Osigurati dostupnosti pitke vode na javnim prostorima (npr. javne česme i zdenci).</p> <p>Planirati javne prostore za slobodno provođenje rekreativnih aktivnosti.</p>	Stanovništvo/Zdravlje ljudi
CILJ POLITIKE:			
Prioritet: Pravedna tranzicija			
	Omogućivanje regijama i ljudima da ublaže socijalne i ekonomske učinke te učinke na zapošljavanje i okoliš koje ima tranzicija prema energetske i klimatskim ciljevima Unije za 2030. i klimatski neutralnom gospodarstvu do 2050., na temelju Pariškog sporazuma	Kod ulaganja u poljoprivrednu i prehrambenu infrastrukturu naglasak staviti na ekološki uzgoj sa smanjenim emisijama stakleničkih plinova	Ublažavanje klimatskih promjena
		Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od onečišćenja na bilo koji način, a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.	Vode
		Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Razvoj turizma u nenaseljenim područjima planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti. U planiranju turističke i posjetiteljske infrastrukture izbjegavati vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta.	Bioraznolikost

D. KRATKI PRIKAZ RAZLOGA ZA ODABIR RAZMOTRENIH RAZUMNIH ALTERNATIVA, OBRAZLOŽENJE NAJPRIHVATLJIVIJE RAZUMNE ALTERNATIVE PKK I ITP NA OKOLIŠ UKLJUČUJUĆI I NAZNAKU RAZMATRANIH RAZUMNIH ALTERNATIVA I OPIS PROVEDENE PROCJENE, UKLJUČUJUĆI I POTEŠKOĆE (PRIMJERICE TEHNIČKE NEDOSTATKE ILI NEDOSTATKE ZNANJA I ISKUSTVA) PRI PRIKUPLJANJU POTREBNIH PODATAKA

PKK i ITP su programi kojim se definiraju prioriteti, mjere i aktivnosti potrebne za učinkovitu provedbu, odnosno korištenje fondova. Obzirom na karakter ovog programa, njime se ne predviđaju varijantna rješenja već on predstavlja okvir za tipove aktivnosti koje će se u programskom razdoblju moći financirati iz određenih fondova. PKK-om i ITP-om se u ovom programskom razdoblju planiraju ulaganja u:

PKK

- Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju
- Jačanje digitalne povezivosti
- Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa
- Razvoj održive intermodalne urbane mobilnosti, kao dio prijelaza na niskougljično gospodarstvo
- Razvoj održive, pametne i sigurne mobilnosti
- Jačanje zdravstvenog sustava; promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja

ITP

- Industrijska tranzicija Hrvatskih regija
- Jačanje zelenog, čistog, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima
- Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i zelenih otoka
- Pravedna tranzicija

Kroz Stratešku studiju daju se dodatni kriteriji s aspekta zaštite okoliša koji će u sljedećim koracima provedbe PKK-a i ITP-a omogućiti da se ulaganja usmjere na one projekte koji maksimalno doprinose boljoj kvaliteti pojedinih sastavnica okoliša te smanjenju opterećenja na okoliš stvaranjem otpada.

Strateška studija izrađivala se istovremeno s izradom Nacrta PKK-a i ITP-a i pratila promjene vezane za aktivnosti koje se planiraju unutar pojedinih specifičnih ciljeva i vezala se na prethodno izrađene Strateške studije i Strategije u dijelu koji se odnosi na iste ili slične aktivnosti. Za iste ili slične

aktivnosti primjenjivati će se odgovarajuće mjere zaštite okoliša navedene u sektorskim dokumentima više razine¹:

- Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine
- Strategija energetskeg razvoja RH 2030 s pogledom na 2050
- Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine
- Strategija niskougliječnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu
- Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine
- Strategija prilagodbe klimatske promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu
- Višegodišnje program gradnje komunalnih vodnih građevina
- Višegodišnje program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. - 2030.)

Kroz Stratešku studiju daju se dodatni kriteriji s aspekta zaštite okoliša koji će u sljedećim koracima provedbe PKK-a i ITP-a omogućiti da se ulaganja usmjere na one projekte koji maksimalno doprinose boljoj kvaliteti pojedinih sastavnica okoliša te smanjenju opterećenja na okoliš stvaranjem otpada.

Daljnje razvojne projektima kojima će provoditi ciljevi PKK i ITP biti će moguće razmatrati različita varijantna rješenja, ovisno o dostupnost različitih tehnologija i rješenjima ovisno o njima, demografskim, geografskim i ostalim obilježjima područja na kojima će se projekti razvijati, različitim načinima financiranja kao i gospodarskim subjektima koji će biti nositelji projekata.

¹ Pri tom je, vezano uz korištenje prostora, potrebno uvažiti usmjerenja iz Strategije prostornog razvoja RH.

E. OPIS PREDVIĐENIH MJERA PRAĆENJA

Na području Republike Hrvatske provodi se praćenje niza parametara stanja okoliša čiji rezultati su najvećim dijelom sastavni dio Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO) koji vodi Zavod za zaštitu okoliša i prirodu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i baza podataka kojima raspolazu ostale nadležne institucije. Nadalje, u Republici Hrvatskoj uspostavljeni su i mehanizmi praćenja stanja okoliša kroz postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš. Kako bi se pratio mogući utjecaj provedbe PKK i ITP na okoliš ne zahtjeva se uspostava novih sustava (programa) praćenja stanja okoliša.

F. GLAVNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZAHVATA ZA EKOLOŠKU MREŽU

Način provedbe postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu propisan je Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/2014). Sadržaj poglavlja Glavna ocjena prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu usklađen je s Prilogom I. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

Za planirani Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (PKK) i Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. (ITP) proveden je postupak prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je dobiveno Rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprave za zaštitu prirode da je za predmetne programe PKK i ITP potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu (Klasa: UP/I-612-07/21-37/60, Ur. broj: 517-05-2-3-21-2, 26. veljače 2021.). Rješenjem je ocijenjeno da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje provedbom PKK-a i ITP-a na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Temeljni dokument koji se koristio prilikom opisa postojećeg stanja bio je Izvješće o stanju prirode u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, 2019. Zagreb (dalje u tekstu: Izvješće o stanju prirode u RH).

F.1. ZAKLJUČAK

Područja ekološke mreže na području republike Hrvatske obuhvaćaju 36,67% kopnenog teritorija i 16,26% obalnog mora, a sastoje se od 745 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS), 38 područja očuvanja značajnih za ptice (POP), 5 vjerojatnih područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS) i 5 posebnih područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (PPOVS).

Za planirani Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (PKK) i Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. (ITP) proveden je postupak prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je dobiveno Rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprave za zaštitu prirode da je za predmetne programe PKK i ITP potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu (Klasa: UP/I-612-07/21-37/60, Ur. broj: 517-05-2-3-21-2, 26. veljače 2021.). Rješenjem je ocijenjeno da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje provedbom PKK-a i ITP-a na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

S obzirom na to da se provedbom PKK-a i ITP-a želi postići održivi teritorijalni razvoj i bolje ukupne kvalitete življenja, generalno gledajući programe PKK i ITP ima pozitivan karakter, a glavni rizici koji mogu onemogućiti ostvarenje zadanog okolišnog cilja: *Očuvati ciljne vrste i staništa i cjelovitost područja ekološke mreže RH* se odnose na razvoj prometne, energetske i komunalne infrastrukture na lokalnoj i regionalnoj razini. Provedba tih aktivnosti moguća je na cijelom području RH, a u ovoj fazi nije poznato niti koji niti koliko projekata će se stvarno i realizirati. Budući da ne postoji prostorna komponenta predviđenih aktivnosti, mogući utjecaj na konkretna područja EM kao niti njihov stvarni značaj, na razini strateške procjene, odnosno glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu nije bilo moguće konkretno odrediti. Također, budući da nije poznato niti koliko projekata će se realizirati, nije bilo moguće odrediti niti stvarni kumulativni utjecaj na područja EM. Stoga se procjenjivanju mogućih utjecaja pristupilo se na način da se istaknu mogući rizici za ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže do kojih može doći realizacijom pojedinih tipova aktivnosti.

Provedenom procjenom mogućih utjecaja PKK-a i ITP-a na područja ekološke mreže ostvarenjem specifičnih ciljeva, ustanovljeno je da se za većinu programskih aktivnosti u okviru svih specifičnih ciljeva, očekuje umjeren negativan utjecaj na ciljeve i cjelovitost područja ekološke mreže, prvenstveno provedbom aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukturnih i drugih objekata. Primjenom predloženih mjera ublažavanja te je utjecaje moguće svesti na prihvatljivu razinu.

Provedenom analizom je utvrđeno da provedbom aktivnosti unutar specifičnih ciljeva PKK-a 2.v Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama, 3.i.Razvoj pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene i 3.ii. Razvoj i jačanje održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene među ostalim i poboljšanjem pristupa mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti te specifičnog cilja ITP-a 5.i Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima, nije moguće isključiti značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Primjenom predloženih mjera ublažavanja i provedbom postupaka procjene prihvatljivosti za ekološku mrežu na razini pojedinačnih zahvata, taj je negativan utjecaj moguće ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu.

Kao prilika za pojačavanje pozitivnog utjecaja na ekološku mrežu prepoznata je provedba specifičnog cilja u okviru PKK-a 2. vii. Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenjem svih oblika onečišćenja.

F.2. PRIJEDLOG MJERA UBLAŽAVANJA NEGATIVNIH UTJECAJA PROVEDBE PKK I ITP NA EKOLOŠKU MREŽU

S obzirom na prepoznate moguće utjecaje (pozitivne ili negativne), Glavnom ocjenom se propisuju mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe PKK-a i ITP-a kojima se želi postići da se kroz sustav regionalnog razvoja osigura planiranje razvoja i provedba razvojnih projekata na okolišno prihvatljiv način te da se maksimalno spriječe negativni utjecaji na područja EM i pojačaju pozitivni utjecaji kroz prepoznate prilike.

S obzirom na to da se PKK-om i ITP-om ne definiraju točne lokacije predviđenih aktivnosti, mjere se ne odnose na konkretna područja ekološke mreže. Također, budući da na ovoj razini strateške procjene uglavnom nije bilo moguće utvrditi značaj mogućih utjecaja, za zahvate kod kojih je prepoznata mogućnost pojave utjecaja, tijekom pripreme projektne dokumentacije potrebno je provesti prethodnu ili glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno Zakonu o zaštiti prirode.

Mjere su koncipirane na način da se mogu ugraditi direktno u PKK i ITP u vidu preporuka kod razrade pojedinog specifičnog cilja kako bi predstavljale preporuke za korisnike programa kako bi uzeli u obzir sprječavanje potencijalnih rizika u ranoj fazi planiranja razvojnih projekata, odnosno kako bi već kod planiranja razvoja područja razmatrali i mogućnosti i prilike koja pružaju područja ekološke mreže.

Osim mjera predloženih glavnom ocjenom, u obzir treba uzeti i mjere zaštite biološke raznolikosti i voda predloženih strateškom studijom. U nastavku je dan pregled mjera grupiranih po specifičnim ciljevima na koje se odnose.

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

Tablica F-1: Prijedlog mjera ublažavanja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže prilikom provedbe specifičnih ciljeva PKK-a

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
CILJ POLITIKE: (PO1) KONKURENTNIJA I PAMETNIJA EUROPA PROMICANJEM INOVATIVNE I PAMETNE GOSPODARSKE PREOBRAZBE TE REGIONALNE POVEZANOSTI IKT-A				
Prioritet: Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju				
1.i.	Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenom naprednih tehnologija	-1	Izgradnju u načelu planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako je moguće dokazati da nema značajni negativni utjecaj i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.	0
1.iii.	Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	-1	Izgradnju u načelu planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako je moguće dokazati da nema značajni negativni utjecaj i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja turističke ponude sagledati ranjivost prostora s aspekta rasprostranjenosti ciljnih staništa / staništa pogodnih za ciljne vrste, usluga ekosustava i/ili prihvatnog kapaciteta za posjetitelje.	0
1.iv.	Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo	-1	Izgradnju u načelu planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako je moguće dokazati da nema značajni negativni utjecaj i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj..	0
1.v	Jačanje digitalne povezivosti	-1	Izgradnju infrastrukturnih objekata u načelu planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže osim ako je moguće dokazati da nema značajan negativan utjecaj ili primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj..	0
CILJ POLITIKE: (PO2) ZELENIIJA, OTPORNA EUROPA S NISKOM RAZINOM EMISIJA UGLJIK A KOJA PRELAZI NA GOSPODARSTVO S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA UGLJIK A PROMICANJEM PRIJELAZA NA ČISTU I PRAVEDNU ENERGIJU, ZELENIIH I PLAVIIH ULAGANJA, KRUŽNOGA GOSPODARSTVA, UBLAŽAVANJA KLIMATSKIIH PROMJENA I PRILAGODBE KLIMATSKIIH PROMJENAMA, SPRJEČAVANJA RIZIKA I UPRAVLJANJA RIZICIMA TE ODRŽIVE GRADSKIE MOBILNOSTI				
Prioritet: Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa				
2.i.	Promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova	-1	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže osim ako je moguće dokazati da nema značajan	-1

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
			<p>negativan utjecaj ili primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.</p> <p>Obnovu/rekonstrukciju zgrada javne namjene u kojima se nalaze kolonije ciljnih vrsta šišmiša (navedeni u Prilogu N-7) ili njihovih dijelova (posebice krovista, tavana, tornjeva) izvesti na način da njihovi dijelovi (krovista, tavani, tornjevi) i nakon obnove omoguće nesmetan pristup skloništu životinja Elektroenergetske objekte planirati na način da se spriječi elektrokucija životinja.</p> <p>OIE planirati na način da se osigura povezanost, odnosno kontinuitet staništa pogodnih za ciljne vrste.</p> <p>Potrebno je u načelu planirati izgradnju novih infrastrukturnih građevina izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.</p> <p>Rekonstrukcija postojećih infrastrukturnih građevina na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže mogu se provoditi ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.</p>	
2. ii.	Promicanje obnovljive energije u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, uključujući kriterije održivosti utvrđene u njoj	-1	<p>Prilikom pripreme projektne dokumentacije projekata OIE provesti analizu rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i po potrebi analizu stupnja korištenja prostora od strane ciljnih vrsta posebno ptica, šišmiša i velikih zvijeri.</p> <p>Izvođenje istražnih radova i aktivnosti u svrhu utvrđivanja geotermalnih voda u energetske svrhe planirati izvan lokacija ciljnog stanišnog tipa 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost i vodotoka koji je područje ekološke mreže.</p> <p>Obnovu/rekonstrukciju zgrada javne namjene javnih objekata u kojima se nalaze kolonije ciljnih vrsta šišmiša (navedeni u Prilogu N-7) ili njihovih dijelova (posebice krovista, tavana, tornjeva) izvesti na način da njihovi dijelovi (krovista, tavani, tornjevi) i nakon obnove omoguće nesmetan pristup skloništu životinja. Elektroenergetske objekte planirati na način da se spriječi elektrokucija životinja.</p> <p>OIE planirati na način da se osigura povezanost, odnosno kontinuitet staništa pogodnih za ciljne vrste.</p> <p>Potrebno je u načelu planirati izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih građevina izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže osim ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i</p>	0

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
			cjelovitost područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih građevina na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže mogu se provoditi ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.	
2. iii.	Razvoj pametnih energetskih sustava, mreža i skladištenja izvan transeuropske energetske mreže (TEN-E)	-1	Minimizirati potrebu za izgradnjom novih trasa energetske infrastrukture, odnosno nove trase planirati uz trase / koridore postojeće infrastrukture.	-1
2. iv.	Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima	-2	Tijekom planiranja infrastrukture unutar ili u blizini područja ekološke mreže primijeniti rješenja temeljena na prirodi (NBS): <ul style="list-style-type: none"> • korištenje prirodnih retencija i vodotoka u zaštiti od štetnog djelovanja voda • izbjegavanje utvrđivanja obala te kanaliziranja i regulacije vodotoka • očuvanje povoljne građe i strukture obale, priobalnih područja i riječnih ušća • očuvanje povoljnih fizikalno-kemijskih svojstva vode u estuarijima • održavanje povoljne dinamike i vodnog režima, uključujući i razinu podzemne vode • očuvanje povezanosti vodnoga toka te planiranje pregrada na način da se omogući migracija ciljnih vrsta. Dinamiku i način izvođenja radova i provođenja aktivnosti razminiranja planirati u skladu sa životnim ciklusima i ekološkim zahtjevima ciljnih vrsta kako bi se smanjilo njihovo uznemiravanje u kritičnim razdobljima životnog ciklusa. Za prirodne vodotoke iz kojih se planira navodnjavanje potrebno je izraditi studije opterećenosti postojećim vodozahvatima te kapaciteta, a kako bi se mogle utvrditi vrijednosti ekološki prihvatljivih protoka te primjereno procijeniti utjecaji dodatnih opterećenja na prirodna vodna tijela. Izgradnju novih vatrogasnih domova i pripadajuće infrastrukture planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže.	-1

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
2. v.	Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama	-2	Na razini pojedinačnih zahvata planirati korištenje voda iz prirodnih vodotoka i podzemnih vodonosnika na način da se izbjegne značajan negativan utjecaj uslijed promjena kojima bi se narušilo stanje voda i ekološki zahtjevi ciljnih vrsta vezanih uz vodene ekosustave. Zahvate regulacije vodotokova projektirati na način da se ne izvodi obaloutvrđivanje/kanaliziranje/pregrađivanje vodotoka odnosno minimalizirati potrebu za izvedbom hidrotehničkih zahvata te primijeniti mjere zelene infrastrukture i rješenja temeljena na prirodi. Trase cjevovoda sustava vodoopskrbe i odvodnje te ispusta pročišćene otpadne vode planirati u najvećoj mogućoj mjeri kroz antropogeno izmijenjena staništa te izbjegavati područja rasprostiranja ciljnih stanišnih tipova ili povoljnih staništa ciljnih vrsta i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Za prirodne vodotoke iz kojih se planira korištenje voda potrebno je izraditi studije opterećenosti postojećim vodozahvatima te kapaciteta, a kako bi se mogle utvrditi vrijednosti ekološki prihvatljivih protoka te primjereno procijeniti utjecaji dodatnih opterećenja na prirodna vodna tijela.	-1
2. vi.	Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo	-1	Izgradnju nove infrastrukture za gospodarenje otpadom planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj..	0
2. vii.	Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenjem svih oblika onečišćenja	1/-1	Kod provedbe projekata uređenja i izgradnje zelene infrastrukture (uređenje obale jezera i vodotoka) potrebno je očuvati postojeća staništa pogodna za ciljne vrste te površine pod ciljnim stanišnim tipovima. Na površinama gdje oni nisu prisutni te je potrebno uređenje i izgradnja zelene infrastrukture, za sadnju treba koristiti isključivo autohtone vrste.	1/0
Prioritet: Razvoj održive intermodalne urbane mobilnosti, kao dio prijelaza na niskougljično gospodarstvo				
2.viii.	Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	-1	Trase prometne infrastrukture planirati u najvećoj mogućoj mjeri kroz antropogeno izmijenjena staništa te izbjegavati područja rasprostiranja ciljnih stanišnih tipova ili povoljnih staništa ciljnih vrsta i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.	0
CILJ POLITIKE: (PO3) POVEZANJA EUROPA JAČANJEM MOBILNOSTI				
Prioritet: Razvoj održive, pametne i sigurne mobilnosti				

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
3.i.	Razvoj pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene	-2	Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće infrastrukture. Trase prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> • izvan lokacija ciljnih stanišnog tipa 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost (speleološki objekt i buffer zona 500m) • izbjeći ciljna staništa izmještanjem trase ili nadsvoditi vijaduktom • projektirati most preko rijeka koje su područje EM da se izbjegne zadiranje u obale i vodotok i razdoblje najveće aktivnosti ciljnih vrsta (ribe, školjkaši, rakovi) • kod dionica koje prolaze staništem visoke prikladnosti za ciljne vrste, omogućiti prohodnost planiranjem elemenata zelene infrastrukture • na dionicama trasa unutar POP područja, po potrebi u projekt integrirati neprozirne ograde protiv buke 	-1
3.ii.	Razvoj i jačanje održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, među ostalim i poboljšanjem pristupa mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti	-2	Prilikom razvoja projekata unapređenja plovnosti minimalizirati potrebu za provedbom aktivnosti produbljivanja dna vodotoka. Kod projekata unaprjeđenja plovnosti, kod aktivnosti produbljivanja dna vodotoka potrebno je osigurati razmještanje nanosa unutar korita vodotoka te zabraniti njegovo vađenje, a kako bi se osigurali prirodni procesi pronosa nanosa.	-1
CILJ POLITIKE: (PO4) UKLJUČIVIA EUROPA S ISTAKNUTIJOM SOCIJALNOM KOMPONENTOM PROVEDBOM EUROPSKOG STUPA SOCIJALNIH PRAVA				
Prioritet: Jačanje zdravstvenog sustava; promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja				
4.ii.	Poboljšanje jednakog pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja kroz razvoj pristupačne infrastrukture, među ostalim i jačanjem otpornosti obrazovanja i osposobljavanja na daljinu i na internetu	-1	Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.	0

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
4.iii.	Promicanje socioekonomske uključenosti marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama, kroz integrirana djelovanja, uključujući stanovanje i socijalne usluge	-1	Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste.	
4.vi.	Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama	-1	Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja turističke ponude sagledati ranjivost prostora s aspekta rasprostranjenosti ciljnih staništa / staništa pogodnih za ciljne vrste, usluga ekosustava i/ili prihvatnog kapaciteta za posjetitelje.	0

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

Tablica F-2: Prijedlog mjera ublažavanja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže prilikom provedbe specifičnih ciljeva ITP-a

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
CILJ POLITIKE: (PO1) KONKURENTNIJA I PAMETNIJA EUROPA PROMICANJEM INOVATIVNE I PAMETNE GOSPODARSKE PREOBRAZBE TE REGIONALNE POVEZANOSTI IKT-A				
Prioritet: Industrijska tranzicija Hrvatskih regija				
1.i.	Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenom naprednih tehnologija	-1	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj.	0
1.iii.	Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranjem radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	-1	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj..	0
CILJ POLITIKE: (PO2) Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija ugljika koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prijelaza na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kruznoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprječavanja rizika i upravljanja rizicima te održive gradske mobilnosti				
Prioritet: Jačanje zelenog, čistog, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima				
2.viii	Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	-1	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture.	0
CILJ POLITIKE: (PO5) Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa				
Prioritet: Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i zelenih otoka				
5.i.	Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima;	-2	Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture. Prilikom sanacija brownfield područja planirati sadnju autohtonih biljnih vrsta na način da se očuvaju ciljna staništa i staništa pogodna ciljnim vrstama.	-1

NE-TEHNIČKI SAŽETAK

SPECIFIČNI CILJEVI		PROCIJENJENI UTJECAJ	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA	UTJECAJ NAKON PRIMJENE MJERE
5.ii.	Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana.	-2	Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja projekata zelene i plave infrastrukture planirati sadnju autohtonih biljnih vrsta na način da se očuvaju ciljna staništa i staništa pogodna ciljnim vrstama Vodnocomunalne zahvate projektirati na način da se ne izvodi obaloutvrđivanje/kanaliziranje/pregrađivanje vodotoka odnosno minimalizirati potrebu za izvedbom više hidrotehničkih zahvata na jednom vodotoku te primijeniti rješenja temeljena na prirodi. Kod planiranja povećanja turističkih kapaciteta, potrebno je istovremeno osigurati odgovarajući sustav odvodnje i zbrinjavanja otpadnih voda s najmanje trećim stupnjem pročišćavanja. Revitalizaciju šumskih puteva potrebno je planirati na način da se ona vrši unutar gabarita postojećih šumskih puteva. Plavu infrastrukturu temeljiti na prirodi bliskim rješenjima. Kod aktivnosti koje se planiraju u moru, zabranjeno je nasipavanje ciljnih stanišnih tipova.	-1
	Omogućivanje regijama i ljudima da ublaže socijalne i ekonomske učinke te učinke na zapošljavanje i okoliš koje ima tranzicija prema energetske i klimatskim ciljevima Unije za 2030. i klimatski neutralnom gospodarstvu do 2050., na temelju Pariškog sporazuma	-1	Planirati razvoj turističkih aktivnosti i izgradnju objekata izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja turističke ponude sagledati ranjivost prostora s aspekta rasprostranjenosti ciljnih staništa / staništa pogodnih za ciljne vrste, usluga ekosustava i/ili prihvatnog kapaciteta za posjetitelje.	0

F.2.1. KONAČNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI PKK I ITP ZA EKOLOŠKU MREŽU UZ PRIMJENU PREDLOŽENIH MJERA UBLAŽAVANJA

Temeljem provedene analize mogućih utjecaja u ovoj strateškoj procjeni, može se zaključiti kako je, uz primjenu mjera ublažavanja, provođenje planiranih aktivnosti Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021. - 2027. prihvatljivo za ekološku mrežu.

